БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 91 (8617)
АПРЕЛИИН
17
ЧЕТВЕРГ
1958 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэп 20 мүнгэн

Коммунистическэ партиин үнэн сэхэ туһалагша, коммунизм байгуулагша залуушуулай түрүү отряд, залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союз мандаха болтогой!

(1958 оной Майн 1-дэ зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудһаа).

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай XIII съезддэ

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай XIII ...ын делегадуудта, комсомолшуудта, алдарта советскэ олон миллион залуушуулда Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Цент...на Комитет халуун амар мэндэ хүргэнэ.

Ленинскэ комсомол хадаа Коммунистическэ партиин үринь, совет ...ай найдаха хүсэн, омогорхолынь мүн. Ленинскэ комсомолой зэр... олон миллион залуу патриодууд, коммунистическэ общество эдэб...гээр байгуулагшад урган хүмүүжэжэ, Коммунистическэ партиин ...тэ инаг дуратай, хизаарлашагүй үнэн сэхэ байһанаа ажалдашье, ...даануудташье харуулаа. Комсомолой һайн һайхан заншалнуу... залуушуулай нэгэ үетэнһөө нүгөө үетэндэ дамжан ородог. Эдэ ...алнуудынь ямар бэ гэхэдэ, Эхэ оронойнгоо уряае халуунаар дэм... эгээл ехэ бэрхэшээлтэй газарта ажаллаха, тэмсэхэ, ямаршье ...эрхилжэ байгаа һаа, үүсхэл эдэбхи гаргаха, партиин үүсхэһэн ...хэрэгые даган дэмжэхэ, тэрэнэй үнэн сэхэ, найдамтай туһалаг...ь байха болоно. Социализм байгуулха хэрэгтэ, гадаадын дайсад... манай Эхэ оронние хамгаалха хэрэгтэ Залуушуулай Ленинскэ ...унистическэ Союз элитэ ехэ үүргэ дүүргэжэ, совет арадай дунда ...бтар хүндэтэй болонхой.

...үүлэй жэлнүүдтэ промышленность, хүдөө ажахы, соёл культура ...саашань хүгжөөхын, арад зоной ажабайдал һайжаруулхын тү...тэмсэлдэ комсомол гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Комму... байгуулгын һүр жабхаланта программа хараалһан КПСС-эй XX ...ын түүхэтэ шиидхэбэринүүд залуушуулые зоригжуулжа, эрэлхэг ...тойгоор, дайшалхы ёһоор ажаллаха, билтарма ехэ зохёон бай...ы эршэ хүсэеэ гаргаха шэнэ, үргэн арга боломжо тэдэнэй үмэнэ ...э. Парти, правительствын уряалаар, өөһэдынгөө дураар совет за...уул шэнэ, залууг газар элдүүрилэн ашаглаха хэрэг эрхилжэ, ажа...агуу ехэ баатаршалга хээ юм. Энэ ехэ габьяаень манай арад хэ...ье мартахагүй. Олон мянган залуу патриодууд мал ажалай фермэ...тэ ошожо, орон дотороо мал ажалай продуктнуудые элбэг дэлбэг ...хын түлөө тэмсэхэдэнь партидаа, арадтаа бодото хэрэгээрээ ту...а.

Ажалша бэрхэ манай залуушуул шэнэ шахта, руднигуудые, до...о, мартеновскэ пеэшэнгүүдые бүтээнэ, дэлхэй дээрэ эгээл томо ...ростанцинуудые, фабрика, заводуудые барина. Ажахын, соёл ...урын бүхы һалбаринуудта хүбүүд, басагаднай бүхы совет арад...аргэн хамта социалистическэ Эсэгэ оронoo саашадань һалбаруул...тула шэн габьяатайгаар ажаллана, коммунизмын түлөө тэмсэл...хы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулна.

...э оронойнгоо аша туһын тулада Ленинскэ комсомолой, бүхы со...залуушуулай туйлаһан элитэ ехэ илалтануудые тэмдэглэн, прави...вомнай тэрэниие үндэр дээдэ хайра шангуудта хүртөөгөө юм.

Мүнөө Совет оромнай түүхынгээ хүгжэлтын шэнэ шатада оронхой. ...унистическэ общество байгуулха гээшэ мүнөө парти, арадаймнай ...бэелүүлхэ бодото зорилго болонхой. Тиимэһээ гүрэнэй, ажахын, ...культурын байгуулалтада, ороноймнай бүхы ниитын-политическэ ...айдалда комсомолой дүүргэдэг үүргэ бүри дээшэлнэ. Ленинскэ ...мол саашадаашье олон янзын баян ажал-ябуулгаяа эрхилжэ, ...унистическэ үсын хүнэй һайн һайхан шэнжэ шанар хүбүүн, ба...бүхэндэ эсэшэ сусашагүйгөөр хүмүүжүүлэн бии болгохо бэзэ гэ... КПСС-эй ЦК этигэдэг. Һайн һайхан эдэ шэнжэ шанарнууд ямар ...хэдэ: коммунизм илаха гэжэ хизаарлашагүй ехээр этигэхэ, Эхэ ...оо хододоо инаг дуратай байха, ажал хүдэлмэриһөө тунхариха... ниитынгээ уялга дүүргэхэдээ шэн габьяа харуулха, агуу ехэ уг зо...о тээшээ дабшаха замдаа али бүхы бэрхэшээлнүүдые дабан гара... шададаг байха, Эсэгэ оронойнгоо нэрэ хүндые, эрхэ сүлөөе, бэеэ ...ай байдалыень хамгаалхаар хододоо бэлэн байха болоно.

...бтадаг продукциин эгээл шухала зүйлнүүдэй хүн бүхэндэ хүр...я талаар томо томо капиталистическэ оронуудые хүсэжэ, ойрын ...жэлэй туршада урдань гараха гэһэн партиин табиһан зорилгые ...эхын түлөө тэмсэлдэ залуушуулай хүсые бүри эдэбхитэйгээр, ...үүгээр элсүүлхэ шухала.

Рудник, шанаржуулгын фабрика, доменно, мартеновскэ пеэшэн, ...атна стан болон электростанцинуудай барилга, химическэ про...ленностиин предприятинуудай барилга шефтээ абаха гэжэ комсо...ско организацинуудай гаргаһан һайн һайхан үүсхэлые КПСС-эй һайшаана.

Гүрэнэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, ажалай бүтээ...эшэлүүлхын, продукциин шанар һайжаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ комсомол, залуушуулые бүри олоор хабаадуулха ёһотой, үйлэдбэриин арга боломжо элирүүлхэ, эд зөөриеэ гамтайгаар ашаглаха хэрэгтэ үүсхэл ехээр гаргаха, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэдэнь, шэнэ техникэ, технологи шудалхадань залуушуулда али болохоор туһалха ёһотой.

Хүдөө ажахые эрид ехээр дэбжээхын түлөө, колхозно байгуулалтые улам саашань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха талаар арад зоной һайшааһан хэмжээнүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ, хүн зоной хэрэглэхэ эдеэ хоол, хүнгэн промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эд ойрын жэлнүүдтэ элбэг дэлбэг болгохо, мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е хүсэхэ гэһэн зорилго бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ комсомол хадаа партиин эдэбхитэй туһалагшань саашадаашье байха ёһотой. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тулада, хүдөөгэй залуушуул хүдөө ажахын шиидхэхы һалбаринуудта бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлжэ, шэн габьяата ажалаараа үльгэр жэшээ харуулха, хүдөө ажахын техникэ, агрономическа, зоотехническэ эрдэм ухаа үсэд нэтэрүүгээр шудалха, ниитын мал ажалай тоо толгойе олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр баян ургаса жэл бүри ургуулжа байха ёһотой.

Манай үедэ коммунизмын үзэл суртал олон миллион хүнүүдэй ухаан бодол, сэдьхэл зүрхые эзэлэн абажа, мүнөө үеын общество хубилгаха, зохёон байгуулха түгэс хүсэн болонхой. Иимэ эрхэ байдалда марксистско-ленинскэ теори гүнзэгыгөөр шудалха, олоһон эрдэмээ бодото ажабайдалда ухаатайгаар хэрэглэхэ гээшэ залуушуулда илангаяа шухала удхашанартай хэрэг болобо. Залуушуулые коммунистическэ үзэл бодолтой болгохо, баатарлиг хүдэлмэришэн ангиин алдарта революционно заншал дээрэ жэшээ харуулан, буржуазна үзэл бодолтой хэзээшье эбсэшэгүй байхаар тэдэниие хүмүүжүүлхэ гэжэ комсомол саг үргэлжэ оролдохо уялгатай. Коммунистическэ партиин, Совет гүрэнэй дотоодын, гадаадын политикын ушар удхые хүбүүд, басагадта гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулжа үгэхэ, ниитын ажабайдалай орёо үзэгдэлнүүдые зүбөөр ойлгоходонь тэдээндэ туһаламжа үзүүлжэ байха шухала. Мүнөө советскэ эрдэм ухаанай, техникын, соёл культурын үзэгдөөгүй ехээр һалбаржа байхада, залуушуул саг үргэлжэ һураха, мүнөө үеын эрдэм мэдэжэ байха, социалистическэ соёл культурын амжалтануудые шудалха, ажаллажа байхынгаа хажуугаар шадамаараар, үсэд нэтэрүүгээр һуража шадаха ёһотой.

Манай орон дотор коммунизм байгуулха һүр жабхаланта зорилгын табигдаад байхада, эдэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ комсомолой үүргын улам ехэ боложо байгаа үедэ залуушуулай дунда ябуулагдадаг эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эсэшэ сусашагүйгөөр саашадань нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэй болоно. Комсомолой үүсхэл эдэбхи, оюун бэлиг бүри ехээр бадаруулха, залуушуулай дунда аша үрэтэй хүдэлмэри ябуулха, ёһо тэдыгээр ажалда хандадаг ябадалые, хубхай хоохоор хашхарха, бэеэ һайрхаха ябадалые эрид шууд болюулха шухала. Комсомол хадаа залуушуулай элдэб бүлэгүүдэй ямар эрилтэтэй, ямар юумээр дутажа байһыень һайн мэдэдэг байха, хүбүүд, басагадай үнэн зүрхэнһөө дурлаха хэрэг тэдээндэ оложо шадаха, комсомолшуудай эхин организаци бүхэниие дайшалхы ёһоной, эдэбхитэй үүсхэлшэ коллектив болгожо, тэдэниие бүхы залуушуултай нягта холбоотой болгохо гэжэ оролдохо ёһотой. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерскэ организациин ажал-ябуулгые һайжаруулха хэрэгтэ комсомол онсо анхарал хандуулха ёһотой.

Пролетарска интернационализмын, арадуудай хани барисаанай гол ёһонуудта үнэн сэхэ байхаар совет залуушуулые комсомол хүмүүжүүлхэ, социалистическэ оронуудай залуушуултай, дэлхэйн бүхы түрүү залуушуултай совет залуушуулай холбоо барисаае улам үргэдхэн бэхижүүлхэ, дай үүсхэгшэдтэ эсэргүүгээр, бүхы дэлхэй дээрэ үни удаан сагта энхэ тайбан байдал мандуулхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэ уялгатай.

Коммунистическэ партияа тойрон бүри нягтаар жагсажа, Ленинскэ комсомол хадаа һаруул һайхан ерээдүйнгөө, коммунизмын түлөө тэмсэжэ байһан совет арадай түүхэдэ баатарлиг шэнэ хуудаһануудые нэмээхэ бэзэ гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет бата найдана.

Коммунистическэ партиин үнэн сэхэ туһалагша, дайшалхы резервэнь бологшо Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союз мандаха болтогой!

Алдарта совет залуушуул мандаг!

Манай хүсэн түгэс Социалистическэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет

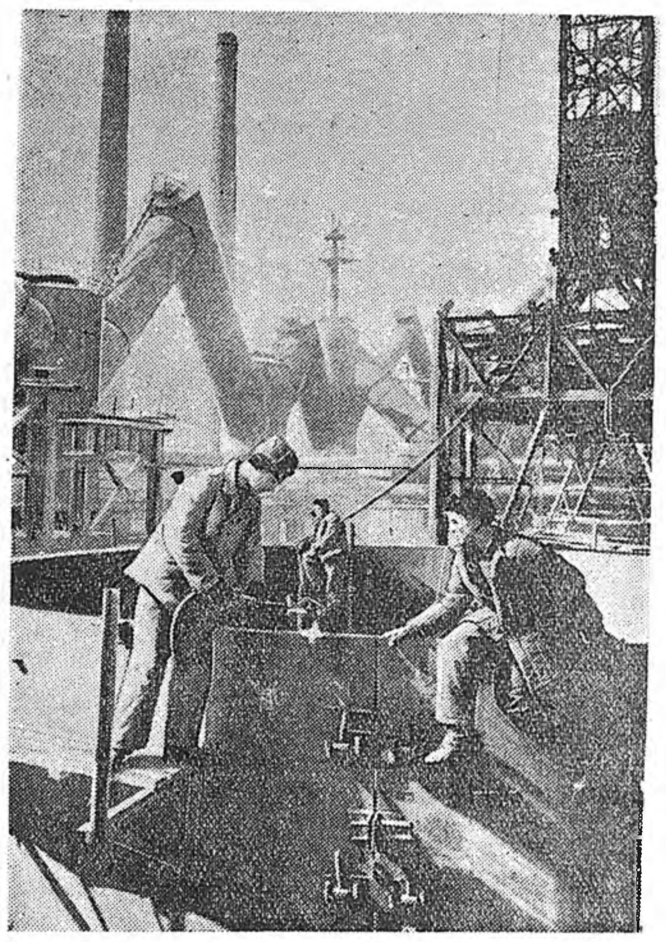

Украинска ССР. Енакиевскэ металлургическа заводто шэнэ доменно пеэшэн баригдажа байна.

Домна барижа байгаа комсомолшууд пеэшэнгээ болзорһоонь хоёр неделиһээ урид, байгша оной гурбадахи кварталда дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Мүнөө пеэшэнэй һуури бетоноор жэлэгдээд, домнын тухеэрэлгэ хабсаргагдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: доменно пеэшэн баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Хүдөө ажахы хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта туйлажа, мал ажалай продуктнуудые, хартаабха, огородой эдеэ ехээр абажа, гүрэндөө тушааһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Карельскэ АССР-эй** хүдөө ажахын 105 хүдэлмэрилэгшые орден, медальнуудаар шагнаа.

Ленинэй орденоор 5 хүн, Ажалай Улаан Тугай орденоор 13 хүн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор 26, «Ажалай габьягай түлөө», «Ажалда шалгарһанай түлөө» медальнуудаар 62 хүн шагнагдаа. Сортавальска районой Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. О. Дубровскидо Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Хүн зондо худалдахын тулада мебель ехээр бүтээдэг болохо тухай

1957 оной июлиин 31-дэ абтаһан «СССР дотор гэр байрын барилга хүгжөөхэ тухай» тогтоол соогоо КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет богонихон болзор соо гэр байра нилээд олоор бариха, тиигэжэ ойрын 10—12 жэлэй туршада гэр байраар дуталдахаяа болихо гэһэн зорилго табиһан байгаа.

Орон дотор гэр байра олоор бариха түсэбэй бэелүүлэгдэхэ тудам, хүн зондо мебель ехэ хэрэгтэй болоно гэжэ хараадаа абаад, СССР-эй Министрнүүдэй Совет «1958—1960 онуудта хүн зондо худалдахын тулада мебель ехээр бүтээдэг болохо, тэрэнэй шанарыень һайжаруулха тухай» тусхай тогтоол абаба.

Энэ тогтоолой ёһоор, хүн зондо худалдахын тулада 500 миллион түхэригэй мебель 1958 ондо нэмэжэ бүтээгдэхэ ёһотой. Энэ нэмэлтэ даалгабариие оруулалсаад байхада, мүнөө жэлдэ хамта дээрээ 7 миллиард 775 миллион түхэригэй мебель бүтээгдэхэ юм. Энэнь 1957 онойхидо орходоо нэгэ хахад миллиард түхэригөөр ехэ.

1959 ондо 8 миллиард 900 миллионһоо бага бэшэ түхэригэй, 1960 ондо 10 миллиард 400 миллионһоо бага бэшэ түхэригэй мебель бүтээхэ гэжэ хараалагдана.

Нэгэ бүлын һууха шэнэ квартирануудта табигдаха мебелиин эрхим һайн жэшээтэ зүйл бүтээхэ талаар Бүхэсоюзна конкурс 1958 ондо үнгэргэхыень, мүн саг үргэлжэ байха мебелиин выставкэ 1958 ондо Москвада эмхидхэхыень барилгын хэрэгүүдые эрхилдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитедтэ даалгагдаа.

КОМСОМОЛ-ЗАЛУУШУУЛ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Үдэр хоног үнгэрхэ тудам урин дулаан боложо, хабарай тарилгада орохо саг улам ойртоно. Эдэ үдэрнүүдтэ Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Мухар-Тала, Ташалан гэжэ газарнуудаар ябахада, тэндэхи үргэн ехэ тарялангай пар дээгүүр хэдэн трактор, машинаар хүнүүдэй наг шэбхэ адхажа, тараажа байхань саг үргэлжэ харагдадаг.

Энэ колхозойхид байгша ондо 2045 гектар газарта орооһото культурануудые тариха юм. Тэрэнэйнгээ 800 гектарта шэниисэ, 300 гектарта хара таряа тарихаар хараалanхай. Мүн ниитынгээ малда элдэб янзын шэмэтэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын тулада 250 гектар овёс, 140 га газарта нэгэ жэлэй ногоонуудые тарижа ургуулха байна. Тиихэдэ эгээл һайн үрэжэлтэй арбан га уһалууриин газарта кукуруза тариха гэжэ шиидэнхэй. Тарилгада хүсэд хүрэхэ бүхы культурануудай үрэһэ хүрэнгэ һайнаар сэбэрлэгдэжэ бэлдэгдээ.

Гадна, колхозойхид энэ жэлдэ тарилга хэхэ газартаа 1500 тонно наг шэбхэ гаргажа тараагаа. Үнэһэ, шубуунай аргал суглуулха түсэбөө 110 процент дүүргээ. Апрелиин гараһанһаа хойшо тарялан дээрэ һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Мухар-Тала гэжэ газарта энэ үбэлдөө 30—40 гектар пар дээрэ тошон халяаһан аад, мүнөө тэрэнэйнгээ уһа тогтоожо, хаажа байнхай. Тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха, тэндэ һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэридэ ябаха зуураа, комсомол нүхэд Л. Ботова, Г. Иванов, А. Матвеева гэгшэд һайн ажалаараа шалгарна. Игэжэ алдарта Комсомолойнгоо XIII съездые ажалай бэлэгээр угтана. Мүн колхозойхид полевой стануудтахи гэр байрануудаа сагаадажа, сэбэрлэжэ, сонхо, үүдынь заһажа, тэндээ түлеэ болон трактор, машинын түлишэ, тоһо зөөжэ бэлдэнэ.

Эндэхид МТС-һээ 11 трактор болон бусад машина, техникэ худалдажа абаа. Тиихэдэ 22 тракторист, хэдэн комбайнернууд колхоздоо ажаллахаар ерээд, тус тустаа трактор, машина тушаажа абанхай хүдэлжэ эхилээ. Колхозойхид эдэ үдэрнүүдтэ машина, техникэеэ хадагалха, заһабарилха тусхай заһабарилгын база түхеэржэ байна. Тэндэнь токарна, үрэмдэлгын станок, мүн заһабарилгын бусад һайн түхеэрэлгэтэй мастерской байха.

— Бидэнэр урдань Шэнэ-Бэрээнэй МТС-һээ трактор, машина асарха, тиишэнь заһабарилгада абаашахын тулада, нэгэ тээшээ 50 шахуу модоной газарта ябаха баатай бологшо һэмди. Тиимэһээ мүнөө өөһэдын машина, техникэтэй болоходоо, колхоздоо заһабарилгын һайн базагүйгөөр байжа шадахагүйбди. Юуб гэхэдэ, элдэб заһабарилга хэхэеэ аяар Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын-техническэ станци руу харгылха болоо һаа, зохихогүй бшуу,—гэжэ колхозой механик нүхэр А. Павлов хөөрэнэ.

М. Сосов.

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛАГША ЗАЛУУШУУЛАЙ СЪЕЗД

ВЛКСМ-эй XIII съезд Кремлиин Ехэ Ордон соо нээгдэбэ

...релиин 10-най үглөөгүүр буу... сагаан Кремль соо хабарай ...шэнги хүүеһэн согтой дорюун ...ушуул суглараа. Эдэнэр ленин... комсомолой XIII съездын деле...уд гээшэ.

...ремлиин Ехэ Ордон. Манай со...листическэ Эхэ оронoй залуу ...риодууд заседаниин зал соо ...араа. Манай оронoй ком...олшууд 1236 делегадуудые ...ндээ эльгээгээ. Тэдэнэй дунда ...мышленность, хүдөө ажахын ...ушуул, Социалистическэ Ажа... Геройнууд, научна хүдэлмэри...эд, искусствын ажал-ябуулаг... сэрэгэй түлөөлэгшэд болон ...д бии.

Комсомол — Коммунистическэ ...тиин үнэн сэхэ туһалагша, ком...изм байгуулагша залуушуулай ...үү отряд мүн. Эдэ комсомол...д лэ КПСС-эй XX съездын ...дхэбэреэр зоригжожо, партиин ...гаар олон миллион гектар шэ... газарые үрэжэлтэй элдин газар ...оо, Ангар дээрэ эсари томо ...ска ГЭС барина, хундан са... талада «Казахстанай Магнит... түрүүшын корпусуудые бод...оо, Донбасста олон шэнэ шахта ...а, тиигээд мүнөө комсомоль... домнонуудые барижа байна. ...эр лэ съездын нээгдэхэ хүрэ... «Комсомолой нөөсэдэ» 5,5 миллиард түхэриг оруулаа. Тиигээд абтадаг продукциин шухала зүйлнүүдэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар томо томо капиталистическэ оронуудые хүсэжэ, ойрын 15 жэлэй туршада урдань гараха гэһэн зорилго эршэмтэйгээр бэелүүлжэ эхилээ.

Айлшадай һуурида зон дүүрэн. 37 оронoй залуушуулай организацинуудай түлөөлэгшэд ложодо һууна. Австралиин, Австриин, Албаниин, Аргентинын, Бельгиин, Болгариин, Великобританиин, Венгриин, Венесуэлын, Вьетнамай Демократическа Республикын, Германска Демократическа Республикын, Даниин, Израилиин, Индонезиин, Исландиин, Италиин, Канадын, Хитадай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Мексикын, Монголой, Нидерландын, Норвегиин, Польшын, Румыниин, Уругвайн, Финляндиин, Францийн, Чехословакиин, Швейцариин, Швециин, Югославиин болон бусад оронуудай түлөөлэгшэд тэдэнэй дунда бии. Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн Федерациин президент Бруно Бернини, студентнэрэй Уласхоорондын Союзай президент Иржи Пеликан гэгшэд мүн лэ айлшаар ерэнхэй.

Үглөөнэй 10 час. Нүхэд **А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин** президиумдэ ерэбэ.

Съездын делегадууд, айлшад нэрьемэ, үни удаан альга ташалгаар тэдэниие угтаа.

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй даалгабаряар ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр **А. Н. Шелепин** съездые нээгдэһэн дээрэ тоолобо. Бүхы делегадууд хүл дээрээ бодоно. Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай Улаан туг зал руу оруулагдана.

Гадаадын оронуудай ахадүү залуушуулай организацинуудай, демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн Федерациин болон студентнэрэй Уласхоорондын Союзай түлөөлэгшэд—айлшадые съездын зүгһөө нүхэр Шелепин халуунаар амаршалаа.

Делегадууд съездын президиум, секретариат, редакционно болон мандатна комиссинуудые һунгаа.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүд Хүндэлэлэй президиумдэ туйлай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда һунгагдаа.

Удаань съездын зүбшэхэ зүйл баталагдаа:

1. ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл.
2. ВЛКСМ-эй Центральна Шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл.
3. ВЛКСМ-эй Центральна органуудые һунгалга.

Удаань КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр **А. И. Кириченкодэ** үгэ үгтэбэ. Тэрэниие съездын делегадууд, айлшад халуунаар угтаа. ВЛКСМ-эй XIII съездэдэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые нүхэр Кириченко уншаа. Делегадууд, айлшад энэ амаршалгые ехэ анхаралтайгаар шагнажа, нэрьемэ шангаар альгаа ташаа.

Съезд хэлсэхэ зүйлэйнгээ нэгэдэхи асуудалые зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ. ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр **А. Н. Шелепиндэ** элидхэл хэхыень үгэ үгтөө.

(ТАСС).

ВЛКСМ-эй XIII СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Комсомол-залуушуулай фермэдэ

Нёдондо жэл Хориин аймагай партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхоздо комсомол-залуушуулай фермэ эмхидхэгдээ һэн.

...Үдэ голой урда бэеэр бүхэнтэн һунаһан орьёл торьёл оройтой Тура үндэрэй зүүн хойто һаншаг бооридо Зулзагын фермэ байрладаг. Энэ фермэдэ шамбай, шударгы 9 басагад һаалишанаар ажаллажа эхилһэн юм. Залуухан хүбүүн Петр Лужников адуулагшаар, Надежда Куприянова тугалшанаар ажаллахаяа фермэдэ ерэлсээ һэн.

Комсомол-залуушуулайнгаа үүсхэл эдэбхиие дэмжэһэн колхозой правлени, партийна эхин организаци залуу малшадтаа һайнаар ажаллаха, амарха арга олгохын тула бага бэшэ оролдоо. Фермэдэнь даб дээрэ улаан булан нээгдээ. Тэндэнь радиоприёмник тодхоо, газетэ, журнал саг үргэлжэ абаашагдадаг болоо. Тиихэдэ социалистическэ мүрысөөе тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ хэмжээн абтаһан байгаа.

Фермэ дээрэнь гурбан жэлэй зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдэһэн байна. Тингэжэ ажалдаа түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлжэ, фермынгээ хүдэлмэри шэнэ гуримаар эмхидхэжэ ороо һэн. Колхозойнгоо зоотехник Степан Иннокентьевич Непряхинай зүбшөөлөөр үнеэдэйнгээ харууһа, эдеэлүүлгые эрид һайжаруулжа, сагаа зүбөөр хубааралан ажаллахадаа залуу һаалишад һү һаалгые хараа байса нэмээгээ. Тиигэбэшье залуу малшадай ажалдань али олон бэрхэшээл ушардаг байгаа. Илангаяа һаалишан Люба Лужникова ядалдадаг һэн. Тэрээндэ дүй дүршэл ехэтэй һаалишан Надежда Харитонова туһалба.

Тиигэжэ Люба нүхэрэйнгөө туһаламжа, заабаряар ажаллахадаа һү һаалгаяа дээшэлүүлжэ захалаа. Энээндээ урмашаһан басаган улам нэтэрүүгээр оролдодог болобо.

Залуу һаалишадай үүсхэлтэ ажал тухай аймагай газетэдэ нэгэнтэ бэшэ бэшэдэг, суглаанууд дээгүүр магтагдадаг болоо һэн.

Үнгэрэгшэ ажахын жэлэй дүн гаргахадань, залуу һаалишадай түрүүшын амжалта харагдаа һэн. Хэрбээ колхоздо 1956 ондо үнеэн бүриһөө оройдоо 826 литр һүн һаагдаһан байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 1370 литр гэхэ гү, али урда жэлэйхиһээ 544 литрээр ехэ һүн һаагдаа. Тиихэдэ һаалишад Надежда Харитонова, Любовь Лужникова, Татьяна Иванова, Клена Лужникова, Татьяна Смородникова, Надежда Иванова болон бусад нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 2014—1256 литр һү һаагаа. Мүн тугалшан Надежда Куприянова харууһалһан тугалнуудаа гарзалуулангүйгөөр түлжүүлжэ шадаһан байна.

Залуу һаалишад түрүүшынгээ амжалтаар һанаагаа амарангүй, үнеэдһээ улам ехээр ашаг шэмэ абахын түлөө оролдон, түрүүшүүлэй жэшээгээр ажаллана.

Һаалишад малайнгаа үбэлжэлгые һайн үнгэргэжэ, нёдондонойхиһоо бүри ехэ һү һаажа байнхай. Фермын һаалишад Ленинскэ комсомолой XIII съездын хүндэлэлдэ ажалай бэлэг болгон, энэ жэлэй гурба һара соо үнеэн бүриһөө 304 литр гэхэ гү, али нёдондоной гурба һарынхиһаа 112 литрээр ехэ һү һаажа, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлээд, партиин айкомой дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэбэ.

Мүнөө жэлдэ эдэ һаалишад үнеэн бүриһөө 1800 литр, эрхимүүдынь 2500 литр һү һааха уялга абанхай. Энэ фермэ комсомолой айкомой Улаан вымпел хоёрдохи жэлээ алдангүй барижа ябана. Тиихэдэ фермын ахалагша һаалишан Татьяна Иванова ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар, Надежда Харитонова БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай.

Эдэ залуу һаалишад ажабайдалһаа гээгдэдэггүй, газетэ, журнал уншажа, радио шагнажа байдаг. Мүнөө эдэнэр партиин ЦК-гэй Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдтэй һонирхон танилсаад, һайшаан дэмжэхэ зуураа, абаһан уялгаяа бэелүүлхээр зоригжонхой.

Ц. Дандаров, манай корр.

Комсомолшууднай түрүү үүргэеэ харуулна

Манай Улан-Удын сэмбын фабрикада олон залуушуул ажаллана. Гансахан комсомольско организацимнай 160 гэшүүдтэй. Комсомол, залуушуулнай ВЛКСМ-эй XIII съездые хүндэлэлдэ зорюулан ажалай вахтада гаранхай, пилээд һайн үрэ дүн туйлаба.

Фабрикамнай продукци гаргаха түсэбөө энэ жэлэй I кварталда 108 процент, март һарада — 106,7 процент дүүргэбэ. Энээнэй дотор комсомолшууд, залуушуулай хубитаяа оруулагса. Ольга Гаврилова, Люба Орлова, Вера Личанко болон бусадай комсомол-залуушуулай бригаданууд март һарынгаа түсэб 104—114 процент дүүргэбэ.

Сэмбэ нэхэгшэд комсомолканууд ... Иванова, Галя Матвеева, Ксения Кошелева, мүн бусад олон комсомолшууд март һарынгаа түсэб 117—133 процент дүүргэжэ, ВЛКСМ-эй XIII съездые угтаба. Бүгэдэарадай һайндэр—Майн нэгэнние апрелиин түсэб үлүүлэн дүүргэжэ угтахын түлөө тэдэнэр мүнөө тэмсэнэ.

Тэрэшэлэн мастерай туһалагша комсомол Анатолий Ровдагай бригада март һарынгаа түсэб 109 процент дүүргэбэ. Тус бригада 1957 оной IV кварталда һайн үрэ дүн туйлажа, ВЛКСМ-эй Улан-Удын горкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан юм. Энэ жэлэй I кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдэжэ, комсомолой Октябрьска райкомой дамжуулгын Улаан туг абаба.

Фабрикамнай шэнэ шэнэ машинатай болоожо, ажалай бүтээсэ дээшэлнэ, ажал эхэтэй хүдэлмэри оньһожоруулагдана. Сэмбэ нахадаг «Ватер» гэжэ шэнэ тухэлэй машин һайн машинатай болообди.

Мүнөө жэл манай коллектив 50 мянган метр сэмбэ түсэбһөө гадуур нэхэжэ уялга абаа. Энэ хариусалгата уялга дүүргэхын түлөө бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэбди. Энэ жэлэй гурбан һара соо 16 метр сэмбэ түсэбһөө гадуур нэхэжэ гаргаабди.

Ингэжэ манай фабрикын комсомолшууд, залуушуул ВЛКСМ-эй XIII съездые угтаад, саашадаа шэнэ амжалта туйлахын тулада эдир залуугай хаба шадал гарган ажаллажа байна. Тиигэжэ Майн нэгэнние, комсомолой 40 жэлэй ойе эрхим бэлэгтэйгээр угтаха байһамнай лабтай.

А. Алексимова, сэмбын фабрикын комсомольско организациин секретарь.

Башкирска АССР. Ново-Уфимска нефть болбосоруулдаг заводой залуу хүдэлмэришэд ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мүрысөн, 4 миллион түхэриг алмажа, «комсомолой нөөсэдэ» оруулха гэжэ шиидэбэ. Мүнөө тэдэнэр 2 миллион гаран түхэригэй нефть, нефтепродукт, электроэнерги алмаад байна. **Зураг дээрэ:** комсомол-залуушуулай түрүүшүүл. (Зүүн гарһаа) операторнууд Николай Буравинский, Михаил Шевченко, ахалагша оператор Иван Шишков, механик Ранис Салимов гэгшэд байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

Иволгын залуушуулай ажалай бэлэгүүд

Манай аймагай залуушуул ВЛКСМ-эй XIII съездые, 40-дэхи жэлэй ойе эрхимээр угтахын тула уялгануудые абаад, бүхы хаба шадалаараа ажаллажа байна.

Аймагаймнай 80 шахуу комсомолшууд, залуушуул фермэнүүдтэ һаалишадаар хүдэлмэрилнэ. Эдэ залуушуул үнеэн бүриһөө 1800—2500 литр һү һааха уялга абаад, мүнөө тэрэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай.

Жэшээлхэдэ, «3-я пятилетка» колхозой залуу һаалишан Мария Акулова март һара соо үнеэн бүриһөө 325 литр, квартал соо 913 литр һү һаажа, аймагай залуушуулай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ илаба. Тэрэшэлэн тус колхозой залуу һаалишад Е. Гриценко, А. Хлебодарова, Г. Брянская В. Брянская жэлэй эхинһээ хойшо 610—670 литр һү үнеэн бүриһөө һаагаад байна. Һаалишад Цыбденова («Улаан Оронго») — 791,0 литр, Будаева («Коммунизм» колхоз) — 545, Ефимова («Заветы Ильича») — 623 литр һү үнеэн бүриһөө (3 һарын дүнгөөр) һаагаа.

Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда, мүн март һарада һү һаалга 27 процентээр дээшэлүүлһэнэй түлөө аймагнай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг дахяад абаа.

«Улаан Оронго» колхозой залуу хонишод мүнөө 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаад, эхэ хонидоо хоёрдохёо отондо оруулаа. Колхозой комсомольско организациин секретариин орлогшо ветеринарна мэргэжэлтэн Роза Лодойбалова залуушуулай ажал тухай хөөрэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлээ: «Хонишоднай абаһан уялгаяа ВЛКСМ-эй 40-дэхи ойдо сохом дүүргэхэнь лабтай». Аймагай эмхи зургаануудай залуушуул үбэлэй үедэ түл абалгаар колхозуудта туһалжа, олонхидынь колхозуудай правленинүүдһээ магтаалтай ерээ. Жэшээлхэдэ, эдеэ хоолой комбинадай хүдэлмэришэд Т. Родионова, А. Астраханцева гэгшэд «8-е Марта» колхоздо хоёр һара соо сакманщигуудаар хүдэлмэрилхэ зуураа, хамта дээрээ 287 хурьга абажа, нэгыеншье хоролтогүйгөөр түлжүүлээ. Мүнөө эдэ басагад тэрэ колхоздоо ажаллахаяа үлэхэ гүйлтатайгаар комсомолой айкомдо хандаба.

Манай залуушуул сүлөөтэй сагаа сэнгэлиг хүхюунээр үнгэргэнэ. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой залуушуулай уранһайханай коллектив өөһэдынгөө, мүн «Коммунизм», «Улаан Оронго» колхозуудай ажалшадта концертнүүдые харуулдаг.

Иигэжэ аймагай комсомолшууд, залуушуул һайн амжалта туйлажа, ВЛКСМ-эй XIII съездые угтаба.

К. Лубсандоржиев,
ВЛКСМ-эй Иволгын айкомой секретарь.

Бүри һайнаар ажаллахаб

Зэдын аймагай 24 хүбүүд, басагад—комсомолшууд үнгэрэгшэ жэлдэ Петропавловкын дунда һургуули дүүргээд, аймагайнгаа колхозуудта хүдэлхэеэ ехэ зоригжолтойгоор ошоо һэмди. Кировэй нэрэмжэтэ артелиин гэшүүн болоожо, июль һараһаа хойшо би хонишоноор хүдэлнэб.

Ажалай дүршэлгүй байһан тула түрүүшын үедэ хүдэлхэдэм бэрхэтэйшэг байгша һэн. Харин сугтаа хүдэлжэ байһан аха нүхэдэйнгөө туһаламжаар. эдэ бэрхэшээлнүүдые дабажа шадаһан байнаб.

Манай отара 400-гаад толгой эхэ хони харууһална. Мүнөө үбэл колхознай үбһэ тэжээл багатай байжа, малай үбэлжэлгэдэ бэрхэшээл тохёолдоно. Тиигэбэшье, малые гарзагүйгөөр ондо оруулхын, түл олоор абахын түлөө оролдонобди.

Би ВЛКСМ-эй XIII съездын делегат болоожо һунгагдаад, түрэл Москва хотоёо түрүүшынхеэ ошохо ехэ золтой байбаб.

Съездһээ колхоздоо бусажа ерээд, бүри һайнаар хүдэлхэб.

Надя Будажапова,
ВЛКСМ-эй XIII съездын делегат.

Кубаньда манай хүдөө ажахын делегациинхид эрхим шубуушан Вера Кутиловатай уулзаба

Кубаниин суута шубуушан Вера Кутилова гансашье район, хизаар соогоо суурхадаг бэшэ, мүн үргэн ехэ совет орондоо мэдээжэ болонхой юм. Вера Кутиловагай ажал хүдэлмэри, дүй дүршэлтэй танилсахаяа Одесскэ, Павлодарска, Горьковско областьнуудһаа делегацинууд ходо ерэдэг байна.

Бидэшье суута шубуушан басагантай заатагүй уулзажа, тэрэнэй ажал хүдэлмэриие хараха, дүй дүршэлтэйнь танилсаха гэжэ батаар шиидээбди. Илангаяа Верын звеногойхид энэ жэлдэ 10 мянган нугаһанай дальбараа абаад, дэгжээжэ байна гэжэ дуулахадаа бүришье ехээр һонирхожо, Кутиловагай ажалладаг Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ошохоор мордоо һэмди.

Вера Кутиловагай шубуунай фермэ колхозой центрһээ 18 модоной газарта байдаг байба. Харгын ехээр муудашаһан дээрэһээ фермэ руу ошохонь бэрхэтэй болоод байгаа.

Фермэ ошохыемнай эмээл моридые үгыт гэжэ колхозойхидые гуйбабди. Тиигэжэ тэрэ үдэртөө шубуушан Мария Хабусова бидэ хоёр эмээл морёор, 3 час тухай тон хүшэр хүндэ, шабар шабха харгыгаар ябажа, нүхэр Кутиловагай фермэ хүрэжэ ерэбэбди.

Вера Кутилова сугтаа хүдэлдэг залуу басагад Люба Тюбет, Шура Рыбалко гэгшэдтэеэ маниие тон халуунаар угтаа. Аяар холын Бурят-Монголһоо ерэһыемнай мэдэхэдээ фермын шубуушад ехээр баясаа.

— Нугаһа үсхэбэрилгын талаар манай дүй дүршэл бусадые тиитэрээ һонирхуулха юм гэжэ нэгэ жэлэй урда тээ оройдоошье һанаагүй һэмди. Тёэд мүнөө аяар холын алдарта Байгалай тэндэһээ ерээд байхадатнай ехэтэ. баясажа, хүндэтэ айлшадтаа дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэхөөр бэлэн байнабди,—гэжэ Вера хүхюутэйгээр мэдүүлбэ.

Тиигээд шубуушан басагад мандашубуудайнгаа байра харуулаа. Мүн дальбараануудые яажа харууһалха, эдеэлүүлхэ дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Байрань хоёр таһалгатай. Нэгэн соонь нугаһанай бишыхан дальбараанууд дэгжээгдэнэ. Нүгөө хахадтань бүри жааханууд 4—5 хоногтой дальбараанууд байна. Хамтадаа эндэ 9970 нугаһанай дальбараа дэгжээгдэжэ байнхай. Шубуудай байрладаг юрын набтаршаг, гонзогор модон гэр соогуур 20 сантиметр үндэртэй хаалта хэгдэнхэй. Иимэ хаалтанууд ... газарта байна. Нугаһанай ... бараануудай дэгжэжэ, ехэ бо... бүринь таһалгануудайнь хаалга... дэр болгогдодог. Байрын ... таладань һолоомо зузаанаар ... деэтэй. 2—10 хоногтой дальба... нууд 25—28 градус дулаан ... рада байлгагдана. Тиихэдэ ... горьтойхон болоһон дальбараа... 10—12 градус дулаан байрада ... жээнэ.

— Нугаһанай дальбараану... 5—6 хоногой үнгэртэр илангаяа... ринаар, һүни, үдэргүй һайнаар ... рууһалжа, эдеэлүүлжэ дэгж... хэрэгтэй,—гэжэ Вера Кутилова ... рэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхид ... дальбараануудые абажа, һайн... харууһалһанай ашаар тэдэнэй... 99,9 процентые тэжээжэ, ехэ ... гоо. Тиигэжэ нёдондо Кутилова... звеногойхид 21 мянган нугаһа ... жээбэ. Энэ жэлдэ нугаһанай ... дальбараануудай миин 28-нинь ... гарзалаа.

Галуу, нугаһа олоор үсхэбэри... хэрэгтэ үнэн шударгы, эсэшэ су... шагүйгөөр ажаллаһанайнгаа ту... залуу шубуушан Вера Кутилова ... рэнэй эгээл дээдэ шагнал болог... Ленинэй орденоор шагнагданх... Краснодарска хизаарай Канев... районой Сталинай нэрэмжэтэ к... хозой шубуушадай ажал хүдэлм... дүй дүршэл тухай статья «Совет... Союз» журналай 1958 оной нэгэд... номерто толилогдонхой. Мүн «... баниин уһа нуурнуудта» гэһэн до... ментальна кинофильм гаргагдаа...

Байгша ондо Верын звеногой... нугаһанай 30 мянган дальбар... дэгжээжэ ехэ болгоод, 600 цент... эрхим шанартай шубуунай мяха... рэндөө тушааха, худалдаха ... Тиихэдэ Сталинай нэрэмжэтэ ко... хоз энэ жэлдэ 120 мянган нугаһа... жээхэ

Фермын шубуушадай дүй ... шэлтэй танилсаад, бусахынгаа ... да тээ нүхэр Кутиловае манай ... публикада айлшалхыень урибаб...

— Нэгэ бага сүлөөтэй болохо... заатагүй танай республика ... шалжа ошохоб,—гэжэ Вера бид... рые найдуулаа. Шубуушан бас... маниие тон халуунаар үдэшөө. ... рэ үдэшэндөө Сталинай нэрэм... колхозой правлени хүрэжэ хоно... үглөөдэрынь «Победа» колхоз ... доо һэмди.

И. Болдогоев

Оролдосотой малшан

Ц. Ц. Цыбиков энээнһээ урда алба хаагшаар хүдэлмэрилжэ байһанаа малшан болохо зорилгоор хоёр жэлэй саана «Байгал» колхоздо ерэжэ ороһон юм. Тэрэ гэһээр «Хара-Бэлшэр» гэжэ нютагта байдаг һубай малай гүүртэдэ гэр бүлөөрөө хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэр Цыбиков малаа зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалжа, үнгэрэгшэ ж... дэ тобир тарганаар ондо оруу... һэн. Теэд энэшье жэлдэ малынь ... ролтогүйгөөр, хүшэ шадал һайн... хабарые угтажа, бэлшээридэ га... ба.

Б. Шоёнов

Закамен.

Үнеэн бүриһөө 1800—2000 литр һү

Яруунын «Коминтерн» колхозой нүхэр Базар Зодбоевой даадаг гүүртын һаалишад һү һаалгые дээшэлүүлхэ талаар колхоздоо түрүү зэргэдэ гараа. Үнгэрэгшэ гурба һарын туршада эндэ үнеэн бүриһөө 311,2 литр һүн һаагдаба. Һаалишад нүхэд Димит Цыденова, Дулма Холхоноева гэгшэд үнеэн бүриһөө 319—361 литр һү һаагаа

Уласхоорондын һайндэр—Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ эдэ һаалишад мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1800—2000 литр һү һааха уялга абаба.

О-Д. Батомункуев.

ПАРТИЙНА ҺУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛЫЕ ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭЕ

К. МАСЛОВ, КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша

Партийна һуралсалай жэлэй дүүрэхэ саг ойртожо байнхай. Кружогуудта, политическэ һургуулинуудта, семинарнуудта һурадаг хүнүүд, тэрэшэлэн өөһэдөө һурадаг коммунистнууд энэ жэлдэ Коммунистическэ партиин, Советскэ Правительствын шухала шухала шиидхэбэринүүд, документнүүдые үзэһэн байна.

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе һайндэрлэхэ үеэр коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй зүблөөн Москвада болоо. КПСС-эй ЦК-гэй Пленум хэдэ дахин боложо, коммунистическэ байгуулалтын шухала шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ үе соо политика болон теориин талаар угаа ехэ удхашанартай документнүүд: КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоол, СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэринүүд, нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл тунхаглагдаа. Эдэмнай марксистско-ленинскэ теоридо элитэ ехэ нэмэри, революционно теориие ухаансар бэрхээр хэрэглэһэнэй үльгэр жэшээ болоно.

Социализмһаа коммунизмда орохо зам тухай, социалистическэ зөөриин хоёр формые хүгжөөхэ арга боломжо тухай теориин тон шухала асуудалнууд эдэ документнүүд дотор табигданхай. Эдэниие гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэжэ, коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэд ехээр һонирхоһон, улас түрын байдал зүбөөр сэгнэхэ зэбсэг болгоһон байна.

Кружогууд, семинарнуудта һурадаг хүнүүд үзэһэн юумэеэ һайса ойлгожо, өөһэдөө зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байгаа.

Мүнөө жэл манай республика дотор политическэ һуралсалда 27 мянган хүн хабаадуулагдаа. Улас түрын байдал шэнжэлэн үзэдэг 500 политһургуули, кружогууд, промышленностиин, хүдөө ажахын, транспортын, худалдаа наймаанай экономико шудалдаг 300 семинар, хоёр жэлэй экономическа 16 һургуули, КПСС-эй түүхэ шудалдаг 400 кружок болон семинарнууд бии.

Пропагандистнуудые шэлэн олохо асуудалаар партийна организацинууд һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Мүнөө республика доторнай 1550 пропагандист хүдэлнэ. Тэдэнэй хахадынь дээдэ, хүсэд бэшэ дээдэ һургуулитай, пропагандистын ехэ дүршэлтэй болоһоң хүнүүд юм. Энээнэй ашаар олон кружок болон политһургуулиин хүдэлмэри эли бодо һайжаруулагдаа.

Улас түрын байдал шэнжэлэн үзэдэг кружогуудһаа бэшэниинь, политһургуулинууд бултадаа февраль һара соо КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй материал үзэжэ дүүргээд, түсэбэй ёһоор марксизм-ленинизмые шудалжа үргэлжэлөө. Мүнөө жэлдэ олон кружок, семинарнууд амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. Железнодорожно районой, Сэлэнгын, Мухаршэбэрэй, Кударын аймагуудаар энэ жэлдэ марксистско-ленинскэ теориин шухала шухала асуудалнуудаар теоретическэ конференци, лекци, хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэжэ, олон пропагандист, партийна, советскэ эдэбхитэд, алба хаагшад хабаадаба.

КПСС-эй Баргажанай айком марксистско-ленинскэ философёор угаа һонин теоретическэ конференци хээд, олон хүн хабаадаһан байна.

КПСС-эй горком, райкомуудай политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдтэ КПСС-эй түүхээр, политическэ экономёор, уласхоорондын асуудалаар олон лекци уншагдадаг болоо. Партиин айкомууд коммунистнуудай политическэ һуралсал тухай асуудал саг сагтаа зүбшэн хэлсэжэ байдаг. КПСС-эй обкомой лекторнуудэй бүлэг семинарнуудые үнгэргэхэ хэрэгтэнь партиин айкомуудта туһалдаг болонхой.

Гэхэ зуура, партийна һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ үшөөл олон дутагдал бии байһаар. Зарим кружок болон семинарнуудта хэшээлынь муугаар, һонигүйгөөр үнгэрдэг, хүнэй суглараагүй дээрэһээ хэшээлынь таһалдадаг ушар үзэгдэнэ. Мүн хэшээл үнгэргэлгэдэ хайша хэрэгээр хандаха ябадал гарадаг байна.

Зарим аймагуудай центртэхи кружогууд, семинарнууд тулюураар хүдэлнэ. Яруунын аймагай элүүрые хамгаалха таһагай дэргэдэ КПСС-эй түүхэ шудалха кружок (пропагандистнь нүхэр Гуруев) нёдондо жэлэй декабрь һараһаа февраль болотор хүдэлөөгүй. Аймпотребсоюзай дэргэдэ худалдаа наймаанай экономико үзэхэ кружок нёдондоной ноябриин 15-һаа хойшо хүдэлнэгүй. Аймагай Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи кружок 3 һара хүдэлөөгүй. Партиин айкомой секретарь нүхэр Золотоев, пропаганда болон агитациин таһагые даагша нүхэр Шагдаров эдэ бүгэдые харангүй байгаа гэхын аргагүй. Партийна һуралсалые хүтэлбэрилхэ хэрэгтээ эдэнэрэй ханалгатайгаар хандадаг байгаа һаа, иимэ юумэн болохогүй һэн. Мүн Баунтын, Зэдын, Ториин, бусад зарим аймагуудта иимэрхүү ушар тохёолдодог байһаар.

Хэшээлээ таһалдуулһан кружок болон семинарнууд тэрэнээ хүсэлдүүлхэ хэмжээ абаха уялгатай. Энээниие нь партиин айкомууд ходо шалгажа байха зэргэтэй.

КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй материал, СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэри, хуулинуудые үзэжэ дүүргээд, түсэбэй ёһоор КПСС-эй түүхэ шудалха гэхэдэ ном үгы байна гэжэ пропагандистнууд гомдоно. Тиигээд зарим аймагуудта (жэшээнь, Баунтын аймагта) КПСС-эй түүхэ шудалха кружок улас түрын байдал үзэдэг болонхой. Номой үгы һаа, пропагандистдашье, һурагшадташье түбэгтэй байхань элитэ. Теэд энэ ушар коммунистнуудай һуралсалда һаад болохо ёһогүй.

КПСС-эй түүхэ үзэдэг кружок хүтэлбэрилдэг пропагандистнуудай семинар февраль соо зарлажа, КПСС-эй Прибайкальска айком ехэ зүйтэй юумэ хээ. Хэшээлэй түсэб табиха, шухала ном олохо хэрэгтэнь айком эдэндэ туһалһан байна. Шэнэ ном хүлеэгээд һуунгүй, түрүүшын хэшээл үнгэргэһэниинь мүн лэ һайшаалтай. Съезд, конференци болон ЦК-гэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр, В. И. Ленинэй, Коммунистическэ партиин элитэ ажал-ябуулагшадай бэшэһэн номоор Прибайкалиин коммунистнууд КПСС-эй түүхэ шудалжа байна. Мүн Улан-Удэ городой хэдэ хэдэн партийна организацинуудай кружогуудта партиин түүхэ шудалха хэшээл һайнаар үнгэргэгдэжэ байнхай. КПСС-эй бүхы айкомууд, горкомууд энээнэй жэшээгээр хүдэлмэрээ эмхидхэхэ уялгатай.

Республикын партийна организацинуудта һуралсалай жэл май һара соо дүүрэхэ байна. Үлэһэн сагай туршада 4—5 хэшээл болохо ёһотой. Тиимэһээ, партийна организацинууд энэ үе соо хэды хэшээл хэхэб, ямар темээр һуралсалайнгаа жэл дүүргэхэб гэжэ тодорхойлхо зэргэтэй. Һүүлэй хэшээлдэ хүдэлмэриингөө дүн тухай хэлсэхэ, тон шухала политическэ асуудалаар хөөрэлдэхэ ушартай болоно.

Областной партийна организа... да хоёр мянга гаран коммун... нууд марксистско-ленинскэ те... бэеэ даагаад шудалжа байдаг. Ш... хала шухала асуудалаар эдэ ... хэдтэй семинар, хөөрэлдөө ... гэхэ хэрэгтэй.

Коммунистнуудай политичес... һуралсал—партийна эхин орга... зацинуудай хүдэлмэриин шуха... хуби мүн. Тиимэһээ партийна һу... гуули, кружок, семинарнуудта һ... радаг хүнүүдэй, тэрэшэлэн ... даагаад һуража байһан коммун... нуудай хамтын суглаан дээрэ һ... ралсалай жэлэй дүнгүүдые зүб... хэлсэхэ хэрэгтэй. Энээндэ партий... организацинуудай секретарь... КПСС-эй айком, горкомуудай ... лөөлэгшэд байлсаха ёһотой. Н... суглаанууд дээрээ политическэ ... ралсалые саашадаа улам һайж... руулха хэмжээн хараалагдаха з... гэтэй.

Коммунистнуудтай хөөрэлдэ... һуралсалай ерэхэ жэлдэ хэн, хаа... һурахаб гэжэ элирүүлхэ шуха... Энээнэй үндэһөөр пропагандист... дые олоходо һайн байха. Һура... лай жэлэй дүүрэхэдэ, аймаг, го... соохи пропагандистнуудай сугл... татажа хөөрэлдэхэдэ, мүн эдэнэ... дүй дүршэлые хэблэлдэ толилхо... һайн гэжэ урда жэлэй дүршэл... элирээ.

Партийна һуралсалай жэл... һайнаар дүүргэхэ асуудалда го... дуудай, аймагуудай партийна ... митедүүдэй, партийна эхин орга... зацинуудай гол анхарал хан... лагдаха ёһотой.

Эдэнэр Ленинийе хараһан юм

...да болоһон Агууехэ Октябрийн социалистическэ революци, ... дайн тухай материалнуу... Румыниин хүдэлмэришэнэй ... түүхын институт тон нари... суглуулдаг. В. И. Ленинэй ...дал, ажал-ябуулгада хабаа... юумэн эндэ ехээр хүндэ...

Институдай Клужска та... ...рэ бусын зүблөөндэ һаяхан ...а һэм. Наһажаал болоһон ...ран хүн сугларжа, гэрэлтэй ...гэр соо румын, венгер хэлэн ...илдаан болоо. Теэд ород, городуудай нэрые, Соведэй ...ческэ элитэ ажал-ябуулаг... Улаан Армиин суута полко... ...дай нэрые эндэ үгэ хэлэһэн ...олоор дурдадаг байба.

...үгэ хэлэгшэд урдань австро... армиин солдадууд байһан ...хэйн нэгэдэхи дайнай үедэ пленда абтаад, удаан саг соо ... байгаа. Плендэ абтагша... ...хинь Октябриин революци... ...адаһан, һүүлээрнь Улаан ... ороһон байха. Румынууд, ...ууд плендэ абтаһан бусад ...атантай хамта совет хүдэл..., таряашадтай нэгэдэжэ, ... болон гадаадын дайсад... ...үгүү хатуу шанга тулалдаа... хабаадалсан, залуу Совет ...икые хамгаалсаһан юм.

... Армиин зэргэдэ ябаһан эдэ нютагаа бусажа ерээд, ню... баяшуулай засагай зүгһөө ...даг, зободог байгаа. Хэршье ...дэг һаа, эдэнэр совет арадта шэгээрээл үлөө. Россида засагай һая бии боложо бай... арюун һайхан хэрэггэ ха...наа ходо һанан, сэдьхэлээ ... ябадаг юм.

...иимэ хүнүүд мүнөө эндэ ...ад, агууехэ Октябрь тухай, ... дайн тухай, энээндэ хабаа... тухайдаа хөөрэлдэжэ байнал ...энэй хөөрөөн тоб байса бэ... Румыниин хүдэлмэришэнэй ... ЦК-гэй шиидхэбэриин ...дэнь тусгаар суглуулбари ...хэблэгдэхээ байна.

...зүблөөндэ хабаадагшадай ...инь Владимир Ильич Ле...нюураараа уулзаһан, үгэ ...нь шагнаһан байха юм. Эдэ ...эй уулзажа хөөрэлдэхэ ехэ ...тэй байгааб. Институдай хү... ...лэгшэд тэрэ хүсэлыемнии ...абажа туһалаа. Сагаан буу... ...гойтой хүнүүдэй дунда ...элхэй дээрэ эгээл түрүүшын ... гүрэнийе байгуулһан ... хүн тухай хөөрөө шагнааб. ...н таба наһатай, хүнгэн до... Андрей Секей ехэ залуугаар ...на. 1917 ондо Россида боло... ...волюционно тулалдаан тухай ...дөө, энэ хүн бүришье залуу ... болошоно. Трансильваниин хүдэлмэришэн Секей австро... ... армида татагдажа ошоод, ... нэгэдэхи дайнай эхилэм... ...аншьегүй ородой плендэ аб... ...ха. Удаашьегүй плендэ аб... ...й лагерьта ерээд Уралай ...годатска металлургиин за... ...дэлһэн байгаа. 1917 оной ... һарада тэндэхи больше... ... организацитай танилса... ... Хэдэн нүхэдтэеэ хамта ... һара соо Совет засаг бай... ...нь большевигүүдтэ туһал... ...анаа, Улаан Армида һайн ...а ороо һэн.

...эл энээхэн номой ашаар би ...й танилсаһан хүн гээшэб,— ...хэр Секей сэдьхэлээ хүдэл...рэнэ.

...хүн боро картоноор хэһэн, ... юумэ намда харуулба. Тэ...втомобиль жолоодохо эрхэ... ...н Московско Губернскэ Со... ...эмшэлгэ байгаа.

В. И. Ленин Улаан талмай дээрэ. 1918 он.

ТАСС-эй фотохронико.

— Пермь городой түлөө байлдаанда би хүндөөр шархатаад, Москвада аргалуулаа бэлэйб, гээд хөөрэбэ. Тэндэ аргалуулһанайгаа һүүлээр би нэгэ хэдэхэн саг соо дайнда оронгүй байгаа һэм. Автомобиль мэдэхэ байһамни ехэ туһатай болоо юм. Тиихэ үедэ Ленинэй байгуулһан Коминтерны хэрэг эрхилхэ управленидэ шофёроор хүдэлжэ эхилээ һэм. Элдэбын хэрэг данса Кремль худар зөөхэ саг болодог бэлэй. Иигэжэ ябахадаа, Ленинийе ходо харадаг байгааб. Талаан болоходоо, Ильичын байрада хоёр дахин орожо үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхэ золтой байһан хүнби.

Нүхэр Секей ааляар, һанажа ядан байжа, ородоор хөөрэнэ. Энэ хүн оршуулгашангүйгөөр Ленин тухай хөөрэхэ гэжэ ехэ оролдоно. Владимир Ильич эгээлэй хүнүүдтэ эсэгэ ёһоной, саг үргэлжын анхарал хандуулдаг, тэдэнэй эрилтэ, хэрэглэлдэ тон энхэрэгээр хандадаг бэлэй. Ленинтэй уулзаад гаража ябаһан хүдэлмэришэд, таряашадые, солдат болон матросуудые харахада, хододоо баяртай дорюунууд, Ленинэй хэрэгэй түлөө, Коммунистическэ партиин, Совет засагай түлөө бүхы хүсэ шадалаа үгэхөөр бэлэн ябадаг һэн.

— Намайе венгер хүн гэжэ мэдэхэдээ,—гээд нүхэр Секей хөөрэнэ, Ленин олон юумэ асуудаг һэн. Анхан сэрэгэй плендэ абтаһан армиинхид Россида ямараар ажаһуунат, ород нүхэдтнай ямараар ханданаб, гэртэхидһээ бэшэг абана гүш? гэхэ мэтээр һонирходог бэлэй. Владимир Ильич Австро-Венгридэ ябаһан тухайгаа, Венгриин хүдэлмэришэд, таряашадта ехэ дуратай байһанаа, тэдэнийе хүндэлдэг тухайгаа хэлэгшэ һэн. Тиихэ үедэ Венгридэ Советскэ Республика тогтоогдоод байгаа. Пролетариадай диктатура бэхижүүлгэһээ энэ республикын хуби заяан дулдыдаха гэжэ Ленин тоолодог байһан юм. Тэрэнэй һүүлээр уданшьегүй, «Венгриин хүдэлмэришэдтэ амар мэндэ» гэһэн Ленинэй суута статьяе «Правда» газетэдэ хараа бэлэйб. Бидэнэр нүхэдтэеэ хамта энэ статьяе хэдэ дахин уншажа, Ленинэй сэсэн мэргэнийе гайхагша һэмди.

— Ленинизм хэтэ мүнхэдөө мандан бадархал цаа,—гээд гүн гүнзэгыгөөр этигэжэ байһанаа нүхэр Секей хэлэнэ. Иигээд Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин гэшүүн Андрей Секейн хөөрөөн дүүрэбэ.

Октябриин революциһаа хойшо үнгэрһэн дүшэн жэл соо совет арадай туйлаһан амжалта, социализм байгуулха хэрэгтэ манай гүрэнэй түйлаһан амжалта, социализмын лагериин бүхы оронуудай амжалта Ленинэй агууехэ һуралсалай гайхамшаг хүсые эли тодоор харуулна.

Мүн нүхэр Иоан Гэрдан Ленин тухай һайн һайханаар хөөрэнэ. Трансильванида ажаһуудаг Румыниин таряашан байһан энэ хүн 1914 ондо баһал Австро-Венгриин армида татагдан абтаһан юм. Волгодохи Дубовка тосхондо сэрэгэй пленэйхидэй лагерьта байхадань, Октябриин революци болоо һэн. Нүхэдынь Иоан Гэрданийе лагериин комендант болгожо һунгаһан байгаа.

Иоан Гэрдан Улаан Армиин зэргэдэ ябахадаа Колчагай, Деникинэй сагаан бандатай дайлалдаһан, һүүлээрнь Москвагай улаан командирнуудай Интернациональна һургуулида һураһан байна. В. И. Ленинэй үгэ хэлэһэн митинг, суглаануудта оло дахин хабаадаһан юм.

— Бүхы дэлхэйн пролетариадай агууехэ вождь,—гэжэ Иоан Гэрдан хэлэнэ,—Улаан Армиие эмхидхэн байгуулаад, бэхижүүлхын түлөө илангаяа ехээр оролдодог байгаа. Сэрэгэй журам шангаар сахиха хэрэгтэ һаналаа табидаг һэн. Улаан сэрэгшэд—бидэнэртэ хандахадаа Ленин иигэжэ хэлэгшэ һэн: Улаан Армиин хүсэнинь һайн журамһаа болохо юм. Хүнийе айлгажа һүрдөөжэ бэшэ, харин хүдэлмэришэд, таряашадай ушар ёһоо мэдэдэг болоһоной, үнэн байһанай, шэн габьяа гаргаһанай ашаар лэ һайн журам байгуулагдаха. Улаан Армиие саг үргэлжэ бэхижүүлхэ, Совет гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ шухала. Иигээл һаа, эб найрамдал сахижа шадаха гэдэг байгаа.

— Манай арад зон Ленинэй захяае наһаараашье мартахагүй,—гэжэ нүхэр Гэрдан хэлэнэ. Эгээл иимэһээ, гүрэнэйнгөө экономическа, бэеэ хамгаалха хүсыень бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэбди.

...Совет Россин граждан дайнда хабаадагшадтай үдэшэ орой болотор хөөрэлдэбэбди. Людовик Сабо, Иосиф Надь, Дезидериу Шаломон болон бусад мүн лэ В. И. Ленинийе хараһан байба. Агууехэ Ленинийе ходо һанажа ябадаг, совет хүдэлмэришэд, таряашадай революционно ёһо заншалые хэтэ мүнхэдөө мартахагүй, арадайнгаа залуу үетэндэ эдэ бүгэдые мэдүүлхэ гэжэ оролдодог байһан тухайгаа эдэ нүхэд намда хөөрэбэ.

Е. КИСЕЛЕВ.

Клуж город,
Румыниин Арадай Республика.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 88 жэлэй ойдо бэлэдхэл

...Ленинэй түрэһөөр 88 жэлэй ...энэй апрелиин 22-то гүйсэ...нэ гайхамшагта үдэрые ам...айгаар угтахын тула багша... институдайхид үнихэнэй бэл...айна. Ленинэй һуралсал ту...еволюционно ажал-ябуулгаяа ..., сүлэлгэдэ байһан, «Искра» ...гаргаһан жэлнүүд тухай фо...вкэ институт соо эмхидхэг... Мүн тэндэ Ленинэй олон ...эгүүд табигдаа. Ленин ту...нууд гэһэн тусхай витринэ ...М. Горькиин «Эхэ», Алексей ...н «Таряашан» гэхэ мэтэ но... Н. К. Крупскаягай, Ольга ...нскаягай, И. В. Сталинай, ...гевагай, өөрынь түрэлхидэй ...лнууд тэндэ бии. Марксизм...мын кафедра «Ревизио... тухай Ленин юун гэжэ хэлээб» гэһэн выставкэ эмхидхэхэнь. КПСС-эй түүхын багша П. И. Бартанов Ленин тухай элидхэл бэлдээ, тэрэнээ апрелиин 21-дэ студентнүүдтээ уншаха юм. Институдай хэблэмэл газетын тусхай номер «Агууехэ Ленин» гэһэн түрүү бэшэгтэйгээр гарахань.

Нэгэдэхи, хоёрдохи курсын студентнэр Ленинэй зохёолнуудаар семинар хэжэ байна. Олонхи студентнэр Ленинэй биографиие дахин дахин уншана. Жэшээнь, 1-дэхи курсын студент Виктор Дагбаев иигэжэ хөөрэнэ: «Хүндэтэ багшынгаа намтарые мүнөө гурбадахи жэлээ уншажа байнаб. Уншаха бүридөө шэнэ хүсэ ороһон шэнги болодогби».

Апрелиин 21-дэ филармониин артистнар Ленин тухай лекци-концерт табиха. Студентнэр өөһэдынгөө хүсөөр ехэхэн концерт бэлдэжэ байнхай. Программадань Ленин тухай шүлэгүүд, рассказууд, дуунууд оронхой. Жэшээлэн хэлэбэл, нёдондо республикын залуушуулай, студентнэрэй фестивальда уран уншалгаар 1-дэхи шан абаһан гурбадахи курсын студент Владимир Коренев «Ленин» гэжэ Маяковскиин поэмэһээ уншахаар бэлдээ.

Ленинэй түрэһэн үдэртэй дашарамдуулан студентнүүдэй научна конференци боложо эхилхэнь. «Ленин бурят-монгол совет поэзидэ» гэһэн элидхэл тэндэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

В. Очиров.

Шабинарнай ажалда шадамар боложо байна

...рополиин һур...удай үүсхэлээр ... аймагай Бага..., Бичурын, ..., Охин-Бу...унда һургуули... ... үхибүүдэй үй... бригада, ...нууд үнгэрөөшэ эмхидхэгдээ ...ихэдэ үхибүүд ...дүрэ шададбари ... байһан аад, ...галла яһала ...абьяастай болоо. ..., 32 үхибүүн...ридэһан Бага... һургуулиин бригада 26 гектар талмай дээрэһээ дунда зэргээр гектарай 150 центнер сахарай свёкло ургуулжа абаа. Тэрэ бригадада хүдэлһэн һурагша бүхэн һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө 46 килограмм сахар, 30 килограмм гурил, 800 түхэриг мүнгэ абаа. 1957 ондо Бага-Куналейн һургуули Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадаха эрхэ олоо. Ажалдаа эрхимлэһэн шабинар Чекин Некипелов хоёр Л. А. Мясников багшатаяа выставкэдэ Москва ошожо ерээ. Мүнөө жэлдэ энэ бригада 26 гектар свёкло, 20 гектар кукуруза тариха. Үшөө 250 тэжээмэл нугаһа үсхэжэ, колхоздоо тушааха уялга абаа. Хабарай тарилга дүтэлжэ, үхибүүд поли дээрэ 300 гаран центнер наг шэбхэ гаргажа тараагаа. Хабарай тарилгада Еланска, Шэбэртын, бэшэшье һургуулинууд эрхимээр бэлэдхэнэ. Үнгэрөөшэ жэлдэ үйлэдбэриин бригаданууд гансал свёкло таридаг, ургуулдаг байһан аад, мүнөө бригада бүхэн хэдэ хэдэн звено боложо таһараад, тус тустаа ажаллахань. Нёдондо илангаяа долоон жэлэй һургуулиин үйлэдбэриин бригаданууд агрономическа мэргэжэл багатай байһандаа муу шаг ургаса абаһан юм. Саашадаа шабинарай үйлэдбэриин бригада бүхэндэ онсо анхарал табижа, тэдэнийе хүтэлбэрилхыень агрономическа бэлэдхэлтэй хүнүүдые олохо, томилхо шухала.

Колхозой правлени, мүн аймагай бэшэшье эмхи зургаанууд шабинарай бригадануудта бодотоор туһалха аабза гэжэ найдагдана.

Ф. Степанов,
Бичурын аймОНО-е даагша.

Хабарайнгаа тарилгые колхоз, совхозуудай ямараар угтажа байһаниие бүгэдөөрөө саг үргэлжэ шалгажа байя!

ТААНАР ТАРИЛГАДАА ХЭР ЗЭРГЭЭР БЭЛДЭЭБТА?

☆

Урин дулаан үдэрнүүдтэ

ЗЭДЭ. (**Телефоноор абтаба**). Һаяхан урин дулаан үдэрнүүд боложо, Зэдын аймагай олонхи колхозуудта эртын борнойлго эхилбэ.

Эндэхи «Коммунизм» колхозой тракторна-таряан ажалай бригадынхид 3 үдэр соо 500 гектар парта өөһэдынгөө техникээр борнойлго хэбэ. Энэ бригадые дүршэл ехэтэй бригадир нүхэр Зарубин хүтэлбэрилдэг юм.

— Майн нэгэнэй һайндэрэй хүндэлэлдэ эртын борнойлгые, мүн газарай хүрьһэндэ шиг нойто бариха хүдэлмэриие хаһа саг соонь, шанар һайнтайгаар хэхэбди,—гэжэ нүхэр Зарубин хөөрэнэ.

Бригадын түрүү трактористнар Геннадий Побоков, Усман Забулдинов болон бусад һайнаар заһабарилагдаһан трактор агтаяа һаадгүй хүнхинүүлэн ябана.

Тиихэдэ Чапаевай, Кировэй, Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта шиг нойто бариха зорилгоор эртын борнойлго хэгдэжэ байна.

М. Арьяева.

Тарилгадаа бэлэн

Колхозуудые саашадань түргөөр хүгжөөхэ тухай парти, правительствынгаа түүхэтэ шиидхэбэринүүдые «Ошон» колхозойхид бүрин дэмжээд, мүнөө 1 миллион 300 мянган түхэригэй техникэ худалдажа абаад байна. Эдэнь хабарай тарилга болон бусад ажалаа хэхэдэ хүсэд хүрэхэ юм.

Тарилгын үрэһэ хүрэнгэ хүсэд бэлдэгдээд, сэбэрлэгдэнхэй. Поли, сабшалан дээрэ 3 мянган тонно наг шэбхэ, мүн 140 центнер шубуунай аргал гаргагдаа.

Комплексно бригаданууд машина, техникэ, мори унаагайнгаа зэр зэмсэгүүдые бэлэдхэн заһабарилжа дүүргүүтэй байна. Тиигэжэ хабарай тарилгые саг болзор соонь эхилхээр бэлэн болонтоо.

Ч. Дабажалсанов.

Мухаршэбэр.

☆ ☆

Өөһэдынгөө машинаар

Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхоз өөһэдтөө хүрэхэ машина, техникэ Ехэ-Кударын МТС-һээ худалдажа абаа. Нарин нягтаар заһабарилжа дүүргээд, түрүүшынхеэ өөһэдын мэдэлэй машина, зэмсэгүүдээр тарилгаяа эхилхээр бэлэн болонхой. Тарилгаяа шанар һайнтайгаар агротехническэ эрхим болзорто дүүргэхын тула колхозой правлени, партийна эхин организаци тусхай түсэб зохёогоод, колхозник, механизаторнуудтаяа зүбшэн хэлсээ. Тиигээд тэрэ түсэбөө тарилгада ябаха 3 комплексно бригададаа дамжуулан үгөөд, механизатор, колхозник бүхэнэй тус тустаа ямар хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ байһыень тодорхойлоо. Тарилгада хамтадаа 14 трактор хүдэлхэ юм.

Колхозно байгуулалтые саашадань бэхижүүлхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай парти, правительствынгаа түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, машина, зэмсэгүүдээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, хабарайнгаа тарилгые 5—6 үдэрэй туршада дүүргэхээр шиидэнхэй.

Түнхэнэй «Путь Ленина» колхозой механизаторнуудай нэмэл бэшэгтэй танилсаад, колхозой механизаторнууд суута шахтер Николай Мамайн жэшээгээр үдэр бүриингөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ. Тиигэжэ 3 комплексно бригадын механизаторнууд горючи, тоһо 10 процентээр, запасной часть болон бусад заһабарилгын материалнуудые 10 процентээр алмаха уялга абаа.

«Кударынский Хребет» гэжэ газарта колхозой нэгэдэхи комплексно бригадын (бригадирынь нүхэр Василий Жарников) тракторист Иннокентий Кондратьев түрүүшынгээ үдэр «ДТ—54» тракторта 10 борной шагтагалаад, 15 га борнойлбо. Нүхэр Кондратьев Түнхэнэй механизаторнуудай жэшээгээр үдэр бүриингөө даалгабариие 150—180 процент һайн шанартайгаар дүүргэхэб гэжэ мэдүүлээ.

Д. Хуриганов.

Эмхитэйгээр эхилбэ

Сэлэнгэ. Аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи тракторна-таряан ажалай бригадын механизаторнууд газараа борнойлжо эхилбэ.

Карл марксынхидай жэшээгээр бусадшье колхозууд эртын борнойлгые эмхитэйгээр хэжэ эхилбэ.

Г. Сабжаев.

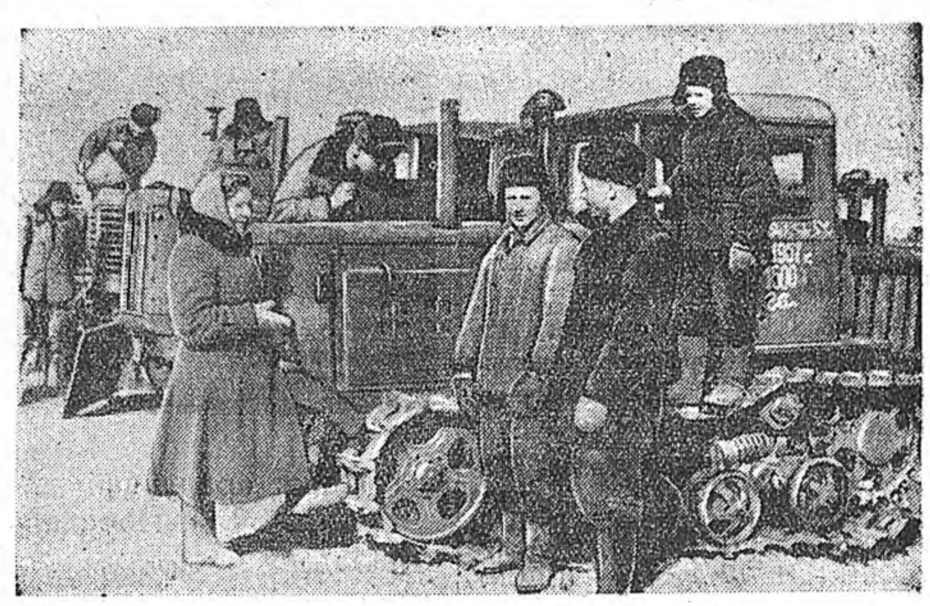

Иволгын «Заветы Ильича» колхозойхид тарилгадаа түгэс бэлэдхэлтэй болонхой. **Зураг дээрэ:** колхозой механизаторнуудтай хабарай тарилга агроном, комсомол нүхэр Баринова залуу үнгэргэхэ тухай хөөрэлдөө хэжэ байна.

К. Лубсандоржиевай фото.

Хаһынь алдаа һаа, ургаса абахагүйш

Тарилгада бэлэдхэлые шалгаһанай һүүлээр

Бидэнэр «Коминтерн», Лазогой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай поли, тэдэнэй полиин стануудаар ябажа, колхозник болон механизаторнуудтай хөөрэлдэн, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаабди.

Энэ хабар колхозуудай өөһэдынгөө машинануудаар тарилга хэхэсэ байһыень харахада баярламаар лэ байна даа. Техникэ, зэмсэгүүдэй ёһотой эзэд бидэл гээшэбди гэһэн үгэ колхозник бүхэнһөө дуулахаш.

— СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдтэ имагтал ажал хэрэгээрээ харюусаха ушартай байнабди. Тиигэжэ машина, зэмсэгүүдээ шадамар зүбөөр хэрэглэжэ, тарилгын урда тээхи, мүн тарилгын хүдэлмэри амжалтатайгаар үнгэргэхэ уялгатайбди. Тиимэһээ маанадта хабарай үдэр бүхэн аргагүй үнэтэй. Энэ ушарта ажалаа зааханшье унжагайруулжа болохогүй. Шухала ажал хүдэлмэри ехэ ха юм,— гэжэ «Коминтерн» колхозой таряан ажалай бригадын бригадир нүхэр Ринчинов мэдүүлнэ.

Нээрээшье тус колхозойхид һайнаар лэ тарилгадаа бэлдэжэ байна. Тэндэхид абаһан техникэ, зэмсэгүүдээ тус бүридэнь наринаар бүридхэжэ, бригада, механизатор бүхэндөө даалгажа үгэнхэй.

Колхозой таряан ажалай бригадирнууд түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, техническэ талаар өөһэдынгөө орлогшонортой нэгэн хамта, бүхы асуудалаа зүбшэн хэлсэжэ, этэй эмхитэйгээр ажаллана. Тиигэжэ тэдэнэр өөһэдынгөө техникэ, зэмсэгүүдые бултыень хаража үзээд, тарялангай полинуудаар ябажа хараба. Бүхы бэлэдхэлэй хүдэлмэриин дүүргэгдээд байхадань, газарай хүрьһэндэ шиг нойто барихын тулада борнойлго эхилхэ шиидхэбэри абаа юм. Аймаг соогоо түрүүлэн, апрелиин 10-да тус колхозой механизаторнууд эртын борнойлгодо гараа. Мүнөө энэ хүдэлмэринь дүүргэгдэхэ боложо байна.

Колхозой полиин стануудынь бэлдэгдэнхэй. Таряанай үрэһэ нара һалхинда байлгажа шанаржуулагдана. Колхознигууд, механизаторнууд хүхюутэй, соргойгоор ажаллажа байнхай.

Харин тэдэнэй хүршэнэр — Лазогой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд хабарай тарилгада бэлэдхэл хангалтагүйгөөр ябуулна. Тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд энэ шухалын шухала хүдэлмэриие бэелүүлхэ тухайда анхаралаа табингүй, һанаа амарханаар һуужа байна бшуу. Теэд хабарнай маанадаа хүлеэжэ байхагүйл. Таряалан, полинуудай саһан хайлашанхай. Зарим газарта буртаг үбһэн гаража эхилээ. Һалхи, наранһаа боложо, газарай хүрьһэн хатажа байна.

Хабарай урин дулаан үеын газаа хүрэжэ ерэбэшье, эдэ колхозуудай полевой стануудта биратай юумэн хэгдээгүй байһаар. Эгээл энэ үедэ царые борнойлходо зохистой. Энэ ушарта газарай хүрьһэндэ шиг нойтон ехээр баригдаха ха юм. Харин эдэ колхозууд тиигэжэ эхилээшьедүй, үрэһэ хүрэнгэеэ тарилгада бэлдээшьегүй байна гэлтэй.

Лазогой нэрэмжэтэ колхозой Табхар гэжэ газартахи полевой станда ошоходоо үрэһэнэй таряатай амбаар хаража байһан нэгэ харуулшан, баһа нэгэ эхэнэртэйхэ уулзаабди. Тиихэ мүртөө амбаарынь суургалаатай байба. Үрэһэеэ нара һалхинда байлгажа шанаржуулхын тулада амбаарайнгаа үүдэ үдэр бүри нээжэ байха, амбаартаа агаар һалхинай орохыень нэмэжэ нүхэ гаргаха ушартай байгаа бшуу. Тиигээдшье энэ колхоз ехэ хэмжээнэй үрэһэ хүрэнгэтэй бэшэ ха юм. Тэрэ багахан үрэһэ хүрэнгэеэ тарилгада һайнаар бэлдэхэ аргатай байгаа.

Тарилгын үрэһэ нара һалхинда байлгажа шанаржуулха хүдэлмэри мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Эндэ амбаарайнгаа үүдэ үдэртөөл нээдэг ха. Харин нэмэжэ агаар һалхинай орохо нүхэ гаргаагүй байһаар.

Колхозой полиин станууд дээгүүр ябажа харахада, элдэб машина, зэмсэгүүд эндэ тэндэ орхижорхёотой байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид полиин стандаа соялкэ, плуг болон бусад машинануудые МТС-һээ асарһан хэбээрээл орхижорхинхой. Тэдэниие хараха үзэхэ гэлсээд, хажуудань ошожо ядалсаабди. Мүнөө үһа саһан хайлашоод, шабар шабха болонхой. Техникэ, зэмсэгүүдынь үһанда абтахадаал хүрөөд байна.

Харин Лазогой нэрэмжэтэ колхозойхид техникаа үһанда абхуулхагүйн тула, дээрэ добо газарта тэдэнээ байлгаа. Гэбэшье плуг, сеялкэ, культиватор болон комбайнуудынь нэгэ газарта суглуулагдаад, эмхигүйгөөр орхигдоо.

Хэнэйшье мэдэһээр, техникэ, зэмсэгүүдые хадагалха сарай, байра колхозуудта түрүүшээр үгы байгаа гээшэ ааб даа. Теэд машинануудаа эмхитэйгээр, мөөр доронь үбилтэ хээд, машинануудые амяар амяарайнь байлгабал зохистой һэн.

Эдэ бүгэдые бригадирнууд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд хаража мэдэжэ байбашье, һаналаа хүсэд табинагүй. Машина, зэмсэгүүдынь тарилгада бэлдэгдэжэ, заһабарилагдаагүй байна. Жэшээнь, энэ колхозой «ДТ-54» маркын трактор хэдэн шухала частьгүй, плуггүй, орооһо таряа арилгалаг хоёр сеялкэ, «КП-4» культиватор, мүн «Беларусь» трактор үшөөл заһабарилагдаагүй байһаар.

Колхозой таряан ажалай бригадын бригадирай орлогшо нүхэр Загузин дутуу запчастьнуудые МТС-һээ абаха тухай оролдолго гарганагүй.

Бригадирнуудай ажал хүдэлмэреэ яхараар эмхидхэдэг тухайдань хаража үзэхэдэ иимэ. Таряан ажалай бригадирнууд, техникын талаар тэдэнэрэй орлогшонор бүхы асуудалаа зүбшэн хэлсэжэ, хамта хүдэлхын тула һанаагаа зобоногүй.

— Хүрьһэндэ шиг нойто бариха зорилгоор борнойлго юунда эхилнэгүйбта,— гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряан ажалай бригадын бригадирай орлогшо нүхэр Белоколодовһоо асуухада:

— Механизаторнуудай хүлеэлгэхэ юумэн байхагүй. Гансал бригадирайнгаа захиралта хүлеэгээд байнабди,—гэжэ харюусаба.

Хабарай тарилгын тулажа ерээд байхада, харюусалгатай ажалдаа иимээр хандажа яагаад болохоб. Нүхэр Белоколодов тракторна бригадын бригадираар энэ колхоздо түрүүшынхеэ хүдэлжэ байһан хүн бэшэ ха юм. Эндэхи нютагай эрхэ байдалые, тарилгын хаһые һайса мэдэхэ зэргэтэй. Бригадирай захиралтые хүлеэһэн хэбэртэй болоод һуужа таарахагүй байгаа. Иигэжэ бэе бэеэ хүлеэлсэһээр байтарнь, тарилга хэхэ газар хаташаха бшуу.

Лазогой нэрэмжэтэ колхозой таряан ажалай нэгэдэхи бригадын бригадир нүхэр Загузин механизаторнуудайнгаа юу хэжэ, ямар түсэбтэй байһыень мэдэхэ гэжэ оролдоногүй. Бригадир өөрынгөө тала хараад, орлогшо нүхэр Чернышов гансал механизаторнуудаа мэдэдэг хэбэртэй болоод, хабарай тарилгын хүдэлмэриие унжагайруулна.

Таряалангай газарта наг шэбхэ гаргагданагүй.

Иволгын колхозуудай хабарай тарилгада ямараар бэлдэжэ байһые шалгахада, иимэ дутагдалнууд бии байһанинь тодорбо. Тон яаралтайгаар эдэ дутагдалнуудые усадхаха шухала.

Хүдөө бэшэгшэдэй шалгалтын бригадада хабаадагшад: **Ф. Фомин, З. Анохина, Б. Болдуев.**

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурс баяр ёһололой оршон байдалда хаагдаба

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурсдо пианистнууд, скрипачууд хабаадажа, нэгэ һарын туршада мэргэжэл шадабаряа харуулаа. Бүхы дэлхэйн олониитэ энэ мүрысөөндэ анхаралаа хандуулжа байгаа. Европа, Ази, Америка, Австралиин хори гаран ороной эрхим һайн 60 гаран залуу хүгжэмшэд Москвагай конкурсын лауреат гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөө.

Апрелиин 14-нэй үдэшэлэн Москвагай консерваториин ехэ зал соо түб хотымнай олониитын 2 мянга шахуу түлөөлэгшэд сугларжа, П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурсын баяр ёһололой оршон байдалда хаагдаха үедэ байлсаа.

Конкурсын оргкомитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Арадай артист композитор Д. Шостакович баярай суглаа нээхэдээ, тобшохон үгэ хэлэжэ, жюриин бүхы гэшүүдые, конкурсын лауреадуудые амаршалаа, мүн конкурсдо хабаадаһан бүхы залуу хүгжэмшэдтэ мэргэжэл шадабаряа саашадаа нарижуулхыень хүсэбэ.

Оргкомитедэй гэшүүн композитор Д. Кабалевский лауреадуудай нэрэ уншаа. Д. Шостакович тэдээндэ медальнуудые, хүндэлэлэй тэмдэгүүдые, дипломуудые барюулаа. Скрипач Валерий Климовтэ (СССР), пианист Ван Клиберндэ (США) алтан медальнууд барюулагдаа.

Тула городһоо ерэһэн дархан М. Нестеренко өөрынгөө бүтээһэн скрипкэ Валерий Климовтэ бэлэглээ.

Һүүлээрнь Валерий Климов, мүн Америкын пианист Ван Клиберн ородоор үгэ хэлэжэ, лауреадай хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртөөһэндэнь халуун баясхалан хүргөө. СССР-эй Культурын министр Н. А. Михайлов үгэ хэлээ.

Удаань П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурс хаагдаба гэжэ Д. Шостакович соносхоо.

Тиигээд ехэ концерт болоо. Конкурсын лауреадууд В. Климов (СССР), Ван Клиберн (США), Лю Ши-кунь (КНР), Л. Власенко (СССР), Н. Штаркман (СССР), Ш. Руха (Румыни), В. Пикайзен (СССР) гэгшэд концертдэ хабаадаа.

Нүхэд К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев гэгшэд П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурсын хаагдаха үедэ байгаа.

Бельгиин хатан хаан Елизавета мүн вечертэ байгаа.

Дипломатическа корпусой гэшүүд зал соо һуугаа.

(ТАСС).

Дайнда хабаадаһан суута хүнүүдэй Советскэ комитедэй делегаци США ошохонь

Сэрэгүүдэймнай Эльба дээрэ уулзахада Америкын зүгһөө ябаһан хэдэн сэрэгшэд 1955 оной майда Москва ерэжэ, дайнда хабаадалсаһан советскэ суута хүнүүдтэ хэдэн үдэр айлшалһан юм. Тэдэниие Джозеф Половский толгойлоо һэн. Нүхэдэй ёһоор хэһэн уулзалгануудайнгаа нэгэндэ Америкын, советскэ үнинэй суута сэрэгшэд хамтын хандалга абажа, Советскэ Союз болон Америкын арадуудай хани барисаае бэхижүүлхын түлөө тэмсэхээр эрид шиидэнхэй байһан тухайгаа мэдүүлһэн байна. Мүн саашадаа США-дашье, СССР-тэшье иимэ уулзалга хододоо эмхидхэжэ байха гэжэ хөөрэлдэһэн байгаа. Тиихэдэ удаадахи уулзалга Вашингтондо үнгэргэхэ гэжэ хэлсэгдэһэн юм.

Советскэ, Америкын солдадуудай Эльба дээрэ уулзаһанһаа хойшо 13 жэлэй ойн баярта советскэ суута сэрэгшэдые США эльгээгыт гэһэн уряал һаяхан дайнда хабаадаһан суута сэрэгшэдэй советскэ комитедтэ ороо. Эльбэдэ уулзалгада байһан Америкын сэрэгшэдэй организациин секретарь Джозеф Половский энэ уряал эльгээгээ.

Дайнда хабаадаһан суута сэрэгшэдэй советскэ комитедэй президиум энэ уряалыень хүндэтэй дээрэ тооложо абаад, өөрынгөө делегаци США эльгээхэ гэжэ шиидхээ. Энэ делегацидань иимэ хүнүүд оролсохо гэбэл: Борис Полевой (делегациие толгойлогшо), Советскэ Союзай Герой А. П. Маресьев, И. А. Самчук, А. Т. Гордеев, Ю. И. Вольский.

Тус делегаци һаяар США ниидэхэнь.

Бельгиин хатан хаан Елизавета Москваһаа мордобо

Советскэ Союзда гурбан неделиин туршада айлшалһанайнгаа һүүлээр Бельгиин хатан хаан Елизавета апрелиин 15-да Москваһаа Брюссель мордоо. Энэ хатан хаан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай уряалаар Совет орондо айлшаар ерээд, П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмшэдэй уласхоорондын конкурсдо хүндэтэ айлшан байгаа юм. (ТАСС).

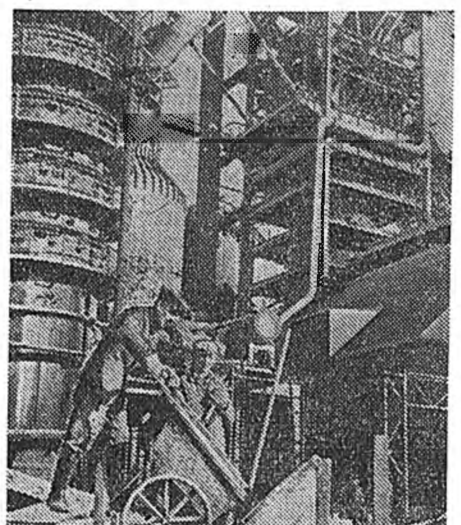

Чехословакиин Республика. Островска областиин Кунчица гэжэ нютагта Клемент Готвальдын нэрэмжэтэ шэнэ металлургическа завод баригдажа байна. Ороной элдэб нютагуудһаа ерэһэн олон залуушуул эндэ хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, амжалтатайгаар дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Стоян Степанов Пенковский, Ян Павлов гэгшэд доменно пеэшэн барижа байна.

(ТАСС-эй фотохронико).

Совет арадуудай хатар танца һайшаан, бүхы Нью-Йорк альгаа ташажа байна

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 15. (ТАСС). И. Моисеевэй хүтэлбэрилдэг СССР-эй арадай хатар танцын гүрэнэй ансамбль апрелиин 14-дэ Нью-Йоркын оперно театр соо түрүүшынгээ концерт харуулба. Нью-Йоркынхид энэ концертые тэсэжэ ядан хүлеэһэн байгаа. Бүхы билетдэй үни худалдагданхай байбашье, оперно театрын байшангай газаа үглөөнһөө эхилээд айхабтар олон зон сугларжа, миин зогсохошье билетдэ хүртэхэ һаабди гэжэ хүлеэгээ.

Концертын болоһон зал Советскэ, Америкын тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. Советскэ Союзай элшэн сайд М. А. Меньшиков, элдэб оронуудай элшэн сайдууд, суута хатарша Марта Грэхэм, алдарта пианист Артур Рубинштейн болон Нью-Йоркын элитэ хүгжэмшэд, театрын түлөөлэгшэд концертдэ байгаа. Концертын урда тээ США СССР хоёрой гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө. Удаань алтан хүшэгэ аалихаар нээгдэжэ, концерт эхилээ. Сугларгашад советскэ хатаршадай наадые нэрьемэ шанга альга ташалгаар, «һайхан!» гэһэн үгэнүүдээр угтадаг байгаа. Концертын дүүрэһэнэй һүүлээр зал соо һуугшад хүл дээрээ бодожо, альгаа ташаа.

Шатар

Бэрхэ шатаршадай мүрысөөн

Эрхим шатаршадые шэлэн олохо мүрысөөнэй хоёрдохи уулзалгань болоо.

Хараар наадаһан Мамилов республикын экс-чемпион Воробьевтой тулаха зуураа, центртээ шанга добтолгодо ороо. Воробьев добтолгоёо бүри шангадхажа, тэргээ хоёр бодоор андалдаһанай удаа 34-дэхи ябадалдаа Мамиловые шүүгээ.

Мельников бодомжотойгоор наадажа, олон бодонуудаа эдилсэһэнэй удаа һайн байдалтай болоо. Теэд Пуртов добтолгодонь эсэргүүсэбэшье һаа, 36-дахи ябадалдаа өөрыгөө шүүгдэһэндэ тоолобо. Павлов Власов хоёр тэнсээ.

Шатараар республикын чемпион Сумкин Назимов хоёрой уулзалга болоогүй.

Могордоев — Мадаев, Самарин — Игумнов гэгшэдэй партинууд хойшолуулагдаа.

«Б» группада наадаһан шатаршадай дунда мүн лэ шанга тулалдаан болоо. Тулин Давыдовтай уулзаад, саг соогоо наадаяа дүүргэжэ шадангүй, шүүгдэһэндэ тоологдобо.

Манжигеев А. Самаринниие, Телешов Хваниие, Дарбанов Трофимовые, Соколов Бердниковые, Смышляев Карповые шүүгээ. Цырендылыков Макальский гэгшэдэй парти хойшолуулагдаа.

Хоёр уулзалгын дүнгэй ёһоор «А» группада — Власов Павлов хоёр, «Б» группада — Давыдов, Манжигеев гэгшэд түрүүлжэ ябана.

***

Республикын чемпион, шатараар мастерта кандидат Сумкин Власовтай наадаха зуураа, 16-дахи ябадалһаа шанга добтолгонуудые хэжэ ороо. Власов добтолгоһоонь балайшье сошордонгүй, тон зүб ябаса хээд лэ байба. Сумкин бэедээ найдангяар наадажа байтараа, алдуу хэжэрхёо. 22-дохи ябадалдаа тэмээгээ алдажархёод, бэеэ шүүгдэһэндэ тоолохо баатай болобо.

Шатаршад Самарин Воробьев хоёрой наадан шанга тулалдаатайгаар үнгэрөө. Воробьев абаһаар добтолгонуудые хэжэ захалбашье, бодонуудаа тараажархиһан дээрэһээ бэрсээ алдаха баатай болоходоо, шүүгдээб гэжэ мэдэрбэ.

Могордоев Назимовые, Мельников Мадаевые шүүгээ. Павлов Мамилов хоёр тэнсээ, Игумнов Пуртов хоёрой парти хойшолуулагдаа. Гурбадахи уулзалгын дүнгүүдэй ёһоор Улан-Удын чемпион Могордоев түрүүлжэ ябана.

«Б» группада наадаһан шатаршад Соколов Дарбанов хоёр 2—2 очкотой болонхой.

А. Игумнов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын «Локомотив» командын футболист[..] Читын «локомотивайхидтай» наадажа байһан үе. Энэ уулзалга 0:2 гэһэ[..] тойгоор читынхидэй илалтаар дүүрээ. Л. Хайдуровай [..]

Физкультура, спортын хүдэлмэри[..] улам һайжаруулха

Республикын комсомольско-физкультурна эдэбхитэдэй суглаан һаяхан болоо. Суглаанда бүхы городууд болон аймагуудай спортивна бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд, мэдээжэ спортсменүүд хабаадалсажа, «Үбэлэй спортивна сезоной дүнгүүд, саашанхи зорилгонууд» гэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура болон спортын республиканска комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Санданов элидхэл хэхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ:

— Һүүлэй үедэ республика доторо спортивна ниитын хүдэлмэри зарим тэды һайжараа. Үбэлэй спартакиадада 13 аймагуудһаа 28.000 спортсмен хабаадаа. Спортсменүүднай 43736 болотороо олошороо. Эмхидхэлэй хүдэлмэриин зарим тэды һайжархатай хамта, спортивна барилгануудшье хэгдээ. Заиграйн, Хэжэнгын, Байкало-Кударын аймагуудта олоной дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулагдаа гэжэ тэмдэглэбэ. Манай республикын спортсменүүд зональна, уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсахадаа, муу бэшээр наадаа. Гэбэшье, спортсменүүдэй мэргэжэлые улам цээшэлүүлхэ, ГТО-гэй нормо тушааха талаар нилээд дутагда[..] бии. Илангаяа колхозой залуу[..] энэ хүдэлмэридэ үсөөнөөр [..] дуулагдана.

Элидхэл тушаа олон хүн үг[..] лээ. Зооветинститудай багша [..] Перевалов үгэ хэлэхэ зуураа, [..]най республикада уһанай спо[..] хүгжөөлгэдэ бага анхарал х[..]лагдадаг гэжэ мэдүүлээ. Нүхэр [..]ревалов тамаралгын бассейн [..]хые дурадхаһан байна.

ВЛКСМ-эй горкомой секр[..] нүхэр Матвеев иигэжэ хэлэб[..]

— Физкультура болон спорт[..]родской комитедэй хэхэ зарим [..]лыень республиканска комите[..]нэ. Эдэ хоёр комитедэй ажала[..] бэедээ хаялсаһанһаань бо[..] спортивна хүдэлмэри му[..] ябуулагдана.

Нүхэд Смирнов (ДОСААФ), [..]тинов (Пединститут), Тара[..]ский, Калинин («Труд»), Н[..] (Прибайкальска аймаг), мүн б[..] үгэ хэлэхэдээ бухэ барилдаан, харбаан, мори урилдаан гэхэ[..] бурядай национальна спортые [..] гээхэ тухай тэмдэглээ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асууда[..] бодото шиидхэбэри баталан а[..]

Мэргэн буудагшадай мүрысөөн

Бабушкин городто мэргэн буудалгаар мүрысөөн болоо.

Бага калибрын винтовкоор 50 метртэ байһан сагаалса тудахын тула шанга мүрысөөн боложо, 388 очко абаһан 56-дахи һургуулиин һурагшадай коллектив түрүү һуури эзэлээ. Клюевскэ модоной заводой коллектив хоёрдохи һуурида гараа.

Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ Валентина Безбородова шала[..] 100-һаа 93 очко абаа. Борис О[..]ников (88 очкотой), Валентин [..]хов (87 очкотой) хоёрдохи, г[..]дахи һууринуудые эзэлбэ.

Мүрысөөндэ түрүү һууринуу[..] эзэлһэн коллективүүд, спорт[..]нүүдтэ үнэтэ шангууд барюула[..]

Д. Шабага[..]

Элдэб һонин

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар «Улаан Тори» колхоздо үнгэргэгдэбэ. Семинарта хабаадагшад хүдөө нютагта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха, арад зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри бүри һайнаар ябуулха гэжэ хэлсээ.

Д. Банзаракцаев.

Мотоциклистнарай кружок [..]рын аймагай «Путь Октября» [..]хоздо эмхидхэгдэбэ. Круж[..] ДОСААФ-эй 20 гэшүүд һура[..] Байгша оной апрелиин һүүлээр [..]жок хүдэлмэреэ дүүргэхэ юм.

М. Очир[..]

Үбэлжэдэг алаг туунууд

Манай республикын гансал урда зүгэй аймагуудта алаг туун үбэлжэдэг гэжэ зарим натуралистнууд ажагладаг байгаа. Үнэндөө нилээд ута үбэлтэй хойто зүгэй аймагуудташье туун үбэлжэдэг байшоо.

1946 оной декабрь һарада Яруунын аймагай Үлзытэ нютагта хоёр алаг туун харагдажа, «иихэдээ хабар болобо гээшэ гү» гэжэ ехэ һонирхоо бэлэйб. Теэд эдэ хоёр шубууд хаана байрланаб, юугээр хооллоноб гэжэ ажаглан харадаг болобоб. Тэрэ хоёр шубууд малай хашаа хорёо соогуур энэ тэрэ юумэ тоншожо, мориной тонтогоол мухарюулжа, үдэрөө эльгээдэг байба. Үдэшын улаа наранаар шугы бургааһа руу ниидэн ошодог байгаа.

Мүн Эгэтын сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой центрын оршондо һүүлэй жэлнүүдтэ алаг туунууд бүн олоороо үбэлжэдэг болоо. Үнгэрэгшэ намар 12 алаг туун харагдаа һэн. Мүнөө тэдэнэр бүтэн бүрин колхозой центрын үйлсөөр бүдүүн янзаар алхалнад.

Д. Ширабон.

Энээниие мэдэнэ гү[..]

Декабрь, январь, февраль [..]нууд Антарктидада зунай һара[..] гэжэ тоологдоно. Зунай дулаан[..] һарануудта Антарктидын эрье [..] зубшан агаарай температура [..] гэжэ 10 градус дулаан болодо[..] бэшье, түбиин бүгэдэ дэбисхэр[..] түхэреэн жэлдэ хүйтэн, агаарай [..]пература ноль градусһаа доошо [..]даг юм. Антарктическа үбэл[..] 1956 оной июль һарада агаар[..]пература 64 градус хүйтэн боло[..]жэ Пионерскиин научна станци[..]дэглээ һэн.

Тэндэ болодог туйлай ехэ һ[..]най хүсэниинь секунда соо 5[..] метр гү, али час соо 330 кило[..] болоно.

Бүхы Европын эзэлдэг талм[..] бага бэшэ энэ түби дээрэ нэ[..] модон, нэгэшье һөөг бургааһан [..]даггүй юм. Тэндэ ганса хүбхэй [..]маг, сэсэгтэй үсөөхэн ургаса ха[..] харагдадаг байна.

Мүн һүн тэжээлтэ нэгэшье ам[..] Антарктидада амидардаггүй. [..] тон хомор үзэгдэдэг далайн [..] далайн арсалан, далайн эрбэс[..] амитад эрье зубшан үзэгдэдэг б[..]

Сүүд дээрэһээ

1936 ондо түрэһэн гражданин С. Г. Гармаев гэдэг наһажаал эсэгэдээ хоолойгоо тэжээлгээд, ямаршье ажал хэнгүй, хара архи намнажа, элдэб ааша гаргажа ябадаг байгаа.

1958 оной февралиин 7-до тэрэ Гармаев уһан тулам болотороо архи уугаад, үйлсэдэ я[..] хүнүүдые сохёо.

Ториин аймагай арадай сүүд[..]маевай гэмтэ хэрэгые хаража [..] тэрэниие 5 жэлээр сүлөөень х[..] гэһэн шиидхэбэри баталба.

П. Малакшин[..]

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ[..]

Ондоо тээһээ асарагдаһан загаһад

Байгалай үмэнэ оршодог манай республикын газар дайда дээрэ ехэ, бага нуур, олон гол горход бии. Тэдэ гол, нуурнуудта хадари, зэбгэн, тула мэтын үнэтэ загаһан амидардаг. Зарим тула аяар 4 пүүд хүрэтэр шэгнүүртэй байдаг юм.

Манай эндэхи нуур сөөрэмүүд загаһа болон уһанай шубуунай тэжээлээр баян байдаг. Уһа намагай нэгэ гектар талмайда үдэр соо 200 килограмм хүрэтэр элдэб тэжээл бии болодог байна. Загаһан нэгэ килограмм хэмжүүр нэмэхын тулада 7 килограмм тэжээл эдихэ болоно.

Гүйхэн уһатай нуурнуудта шэмэ ехэтэй нэмэлтэ тэжээл — уһан соо ургадаг хоёр янзын зэрлиг рис тарижа болохо юм. Үрэһэниинь гэхэ гү, али ороо̄һониинь 13 процент белогтой, эшэнь углеводоор баян байдаг дээрэһээнь тэрэниие малшье амтархан эдидэг гээшэ. Зэрлиг рис ямар шухала шэнжэтэйб гэхэдэ, хулһан мэтын шэмэ багатай, хатуу шэлбэһэтэй ургамалһаа эрхэдоо һураггүй тэжээлтэй байдаг байна. Агнууриин ажахы эрхилдэг В. Н. Бампилов, тэрэшэлэн Эрхүүгэй областиин научна хүдэлмэрилэгшэ А. А. Копылова гэгшэд Сэлэнгын һадһа һалаануудта зэрлиг рис тарилгаар һайн үрэ дүн харуулһан байна.

Республикын уһа намагууд даб дээрэ үшөө хүсэд хэрэглэгдээдүй байһаар. Нуур сөөрэмүүдтэ ялаагана, хөөлэнтии мэтын жэжэ загаһад үсхэбэрилэгдэнэ.

Эрхүүгэй университедэй болон Бурят-Монголой багшанарай дээдэ һургуулиин научна хүдэлмэрилэгшэдэй зарим нуурта уридшалан хэһэн шэнжэлгын үрэ дүн манай эндэ байдаггүй зарим загаһа республикын уһа сөөрэмүүдтэ үсхэбэрилхэдэ зохистой байна гэжэ тодорхойлоо.

Эрхүүгэй научна хүдэлмэрилэгшэд М. Г. Асхаев, А. Г. Егоров, мүн Бурят-Монголой багшанарай дээдэ һургуулиин зоологиин кафедрын хэдэн хүдэлмэрилэгшэд Сэлэнгын аймагай Бухэнэй нуурнуудта эндэ урдань байгаагүй загаһануудые үсхэбэрилхэ, амитадайнь эдихэ түргэн ургадаг үрэжэл һайнтай тэжээл тариха талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Тэндэ үсхэбэрилэгдэһэн һалбарга, сагаан хашарһата карп загаһан пүүд, пүүдһээ дээшэ шэгнүүртэй болотороо томо болоно. «Востсибгосрыбводой» научна хүдэлмэрилэгшэдэй зүбшэлөөр, урдань эндэ байгаагүй загаһад ороной элдэб областьнуудһаа асарагдажа эхилээ. 1945 ондо Амур мүрэнһөө мянга гаран хэһэг сазан гэжэ загаһан вагоноор асарагдаһан юм. Тэдэ загаһад Носольско шадархи Толбузиха горхоной адаг багта табигдаһан байгаа. Эндэ тэрэ загаһан нютагжажа, үрэ түрэһээ үгэһэн, Сэлэнгэ мүрэниие үгсэжэ, Галуута-Нуур хүрэтэр 300 километртэ ерэһэн байна. М. Г. Асхаевай мэдээсэһэнэй ёһоор, сазан загаһан Байгалһаа Сэлэнгэ худар ороод, тэрэнэй һалаа болохо Хёлго голые мянгаад километртэ үгсэжэ, Арохлейн нуурта бии болоһон байна гэхэ. Тиихэдэ Амурай сом загаһан Хёлго голые уруудан Байгалда ороһон байна.

Сазан гээшэ карпын үүлтэрэй бусад загаһандал үбэлэй үедэ хүрэдэг нуурнуудта амидаржа шадаха байна. Энэ хадаа хүйтэн уһатай, гүйхэн уһа сөөрэмүүдтэ үрэжэжэ болохо байһыень гэршэлнэ.

Удаань Амурай сазан загаһан Ехэ-Яруна, Котокель нуурнуудта табигдаһан юм. Мүн эдэ нуурнуудта Красноярска хизаарай Убинска нуурһаа асарагдаһан хэлтэгэнэ загаһан табигдаа бэлэй.

1955—1956 онуудта «Востсибгосрыбвод», тэрэнэй загаһа шэнжэлэгшэ Ф. И. Погодинагай хабаадалгатайгаар Бурят-Монголой багшанарай институдай зоологиин кафедртай хамта Эрхүүгэй областиин Эхирит-Булагадай Ординска нуурһаа Сэлэнгын аймагай «Путь Ильича» колхозой Алганатай нуурта сагаан хашарһата 45 эрэ карп загаһан табигдаһан байха юм. Мүн эндэ убинска 50 толгой хэлтэгэнэ загаһан табигдаһан байна. Энэ нуур карпын үүлтэрэй загаһа үрэжүүлдэг нуур гэжэ соносхогдоһон байгаа. Тэндэ Бурят-Монголой багшанарай дээдэ һургуулиин студентнэр-биологууд биотехническэ ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна.

Энэ жэлдэ карп загаһанай жараахай барижа, зэргэлжэ байһан Сурхайн нуурта табиха шухала. Юуб гэхэдэ, тэрэ нуур ойро тойрондоо эгээл ехэ нуурынь болоно. Тэрэнэй талмай 465 гектар юм. Гүнзэгынь зарим газартаа 25 метр хүрэдэг.

Тэрэшэлэн Сурхайн нуурта бүришье һаа үнэтэй Уралай рипус загаһан табигдаа һэн. Энэ хадаа нэгэ газарта байрладаг, нуурай сигай аймагай загаһан юм. Тэрэ загаһан нэгэ уһа сөөрэмдөө байрлаад, түриһэлдэг байна. Түриһэниинь уһанда хаягдаһанһаа хойшо 20 һара соо 240 грамм шэгнүүртэй томо жараахай болодог. Рипус загаһан манай эндэ Уралайхиһаа һураггүй түргэн томо болоно. Тиимэһээ тэрэ загаһые Яруунын аймагай Гүндэ нуурта амидаран үрэжэжэ болохо ха гэжэ һанагдана.

Республикын уһа сөөрэмүүдтэ шэнэ үүлтэрэй загаһа табижа, шэнэ уларилда нютагжуулга урагшатай байба. Зүгөөр, хэлтэгэнэ загаһанай манай эндэ нютагжуулагдажа шадагдаха, үгынь даб дээрэ мэдэгдээгүй.

Нютагайнгаа уһа сөөрэмүүдтэ загаһа үсхэбэрилхын тулада элдэб хаалга бариха тон шухала. Тэдэ уһануудта ямар загаһанай үсхэбэрилэгдэжэ болохо байһыень тодорхойлхо хэрэгтэй.

Манай эндэ хадаһаа бууһан хүйтэн уһатай горходой олониинь тула, хадариин аймагай загаһа баряа һаа зохистой байна.

Республикын колхоз, совхозуудта загаһа үсхэбэрилөө һаа, ашаг олзо ехэтэй һалбари байха зэргэтэй. Тиимэ арга боломжо манайда тон ехэ гээшэ.

М. Бакутин, Бурят-Монголой багшанарай дээдэ һургуулиин доцент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай «Путь Ильича» колхозой питомнигто карп загаһа барижа байна. **О. Березновой** фото.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора — 32-74. отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и экономики — 47-59, пропаганды и местной информации — 35-[..] культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00710. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №[..]